

Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на община Перник 2014- 2020г.

Анализът цели да се оцени участието на гражданското общество в процеса на формулиране, оценка и мониторинг на Общински план за развитие на Община Перник 2014-2020 г., инструментите за тяхното включване, както и до какво степен дадените препоръки от гражданското общество са отразени в плана.

Структурата на настоящия анализ е базирана на следните тематични раздели:

- Методология за събирането, проучването и анализирането на разнообразни източници на информация и документи.
- Анализ на добрите методологични практики за функциониране и оценка на степента на участие на гражданското общество в планирането, реализирането и провеждането на политики на национално и местно равнище.
- Анализ на социално- икономическите показатели и практики в провеждането на политики на община Перник, които не са предмет на систематизиране в плана за развитие на общината, но са основа за формирането на проблемни области, могат да предоставят качествена емпирична информация за бъдещите програмни документи и се препоръчва да бъдат съгласувани с представители на заинтересованите страни на местно ниво.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Проучване на добри практики, насочени към подобряване на процесите на участие на гражданското общество при формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство.
- Провеждане на анкетно изследване с представители на общинската администрация, бизнеса и неправителствения сектор, локализирани в община Перник.
- Препоръки относно участието на социално-икономическите партньори в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие за периода 2021-2027 г.

Методология за събирането, проучването и анализирането на разнообразни източници на информация и документи

Методологията на настоящият анализ включва използването на качествени и количествени методи за събиране на информация.

За прегледа на добрите практики е проведено кабинетно проучване на добрите национални и европейски практики за оценка на гражданското участие във формирането и функционирането на местни политики.

Приложението на метода "анализ на документи" дава възможност за извличане на информация за осъществените програми и наличието на корекции в техния дизайн или приложение. Чрез метода се осъществява детайлизиран анализ на широка по обем съвкупност от общотeorетически и специални източници. Съответно прилагането метода стъпва върху писмени официални документи (пряко съдържащи информация за изследвания

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

проблем). Възможно е и използването на т.нар. вторични документи (косвено съдържащи информация за изследвания проблем), но за целите на настоящия анализ не е предвидено търсене и ползване на този източник на информация (1).

Кабинетното проучване е качествен метод, с който следва да започва всяко мащабно проучване. Името му е асоциирано с липсата от излизане на терен, т.е. при него няма нужда от работа на терен. Изследователят търси необходимата му информация от вече налични източници, като може да анализира офлайн източници (например в библиотеки), но и онлайн такива (например чрез търсене по тематични полета, ключови думи в интернет). Кабинетното проучване се използва при подготовката на емпиричното изследване и основната му цел е събиране на начална информация за предмета на изследването. Търси се отговор на въпроси като: Дали този предмет е изследван вече от други изследователи? Какви емпирични методи са използвали те? Какви резултати са получени? Дали този предмет не е обект на юридическа регулация? Има ли и какви са етичните ограничения при неговото изследване? От предходните изследвания, ако има такива, останали ли са „бели полета“, има ли двусмислени, неочаквани и/или нелогични резултати, които изискват ново емпирично изследване? Отговорите на тези въпроси дават началната точка за изследователя в неговото проучване, помогнат му по-добре да опише компонентите на анализа: предмет, обект, обхват, задачи и хипотези. Съответно при преглед на осъществените вече изследвания по дадена тематика, всеки изследовател може да прецени какъв метод на изследване е подходящ за извършвания анализ (2).

Кабинетното проучване има своите силни и слаби страни. Като силни такива могат да се посочат: а) сравнително бързо и евтино се набавя предварителна информация за предмета на изследването; б) предоставя своеобразна отправна точка и подпомага изследователя по-добре да планира собственото изследване (като структура, терен на осъществяване, времево планиране, преодоляване на потенциални предизикателства и т.н.); в) няма точно определена последователност от стъпки (алгоритъм), което позволява да се прилага се по

преценка на изследователя, според неговия опит, квалификация и субективна преценка (все пак в университетските среди се подкрепя използването на научни бази данни със статии от лица в академичните среди или със сериозен практически опит); г) изисква се малък разход на ресурси, тъй като няма нужда от голям екип и похарчване на финансов ресурс (основният ресурс, необходим за изпълняване на метода е времевият). Като слаба страна може да се посочи необходимостта от висока квалификация и опит на изследователите (определена академична подготовка, възможност за логическо мислене и структурирано представяне на резултати, умения за боравене с текстообработващ софтуер, умения за извличане на сентенция, прилагане на аргументирана позиция и др.) (2).

Могат да бъдат открити още редица предимства и недостатъци на метода на кабинетното проучване. Според експертното мнение сред предимствата попадат: а) информацията от съществуващи източници в повечето случаи подлежи на верификация, т.е. при използване на научна база данни могат да се изведат обосновани допускания за същността на изследвания обект/

предмет и да се приеме предложената структура на анализа въз основа на наблюдавания опит; б) възможно е предварително прецизиране на инструментариумите за набиране на първична информация според особеностите на конкретната структура; в) при първоначално добро структуриране на работата, може да осигури отлични резултати и възможности за последващо използване на обобщената информация. Съответно като недостатъци е редно да се посочат още: а) досегът до огромен обем неструктурирана информация, която трябва да бъде прочетена, резюмирана и структурирано представена; б) обикновено се борави с данни от различни времеви отрязъци и с различна структура, което ги прави трудно сравними, а понякога и несравними; в) наличната информация рядко съвпада с информационните нужди на конкретния изследователски проект, което изисква допълнителни обработки и/или интерпретация на разгледаното съдържание; г) изисква се отделяне на солиден времеви ресурс; д) качеството на данните не може да бъде контролирано и е необходимо да се разчита на информацията за надеждността, представена в документите (3).

Осъществяването на кабинетното проучване включва няколко етапа:

- Изработване на схема за провеждане на кабинетното проучване – модел за анализ на информацията според знанията, които трябва да бъдат извлечени от нея;
- Идентифициране на източниците на информация и откриване на последни, актуални и официални документи;
- Преглед на всеки от източниците и опис на основните му компоненти спрямо приетата схема;

- Преглед и писмен анализ на основните наблюдения по набраните текстови ресурси;
- Обособяване на наблюденията, които ще послужат в процеса на набиране на първична информация;
- Обобщение на наблюденията и извличане на изводи от разгледаните писмени материали;
- Представяне на изводите в изследователския доклад (в частта, посветена на преглед на наличните ресурси по темата);
- Анализ на информацията и обвързването ѝ с целите на изследването като цяло (3).

Основно затруднение за анализаторите, използващи метода на кабинетното проучване, е обработването на количеството набрана информация. При някои теми обемът на съществуващи анализи е толкова голям, че открояването на „голямата картина“ (т.е. интересуващите го изследователя елементи) сред огромното количество детайли е предизвикателна задача. Един от начините за преодоляване на това затруднение е попълване на схемата за провеждане на проучването- тя не е задължителна и се попълва по преценка на извършващия изследването експерт. Попълването ѝ в някои случаи може да отнема повече време от простото изчитане на документите, но впоследствие схемата има потенциал да се превърне в своеобразен шаблон, спрямо който да се нанася информацията. При ясно открити елементи и изводи, схемата служи за създаване основата на анализа, но и способства за това да се спестят ненужни повторни прегледи на документите и да се включи допълнителен брой експерти в изработката на доклада при необходимост. Разширяването на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

изследващият екип е възможно именно защото цялата база данни е достъпна (като един източник) за всички участници (3).

Анализът на документите като заключителен елемент на кабинетното проучване е изключително важен процес, който потенциално заляга в основата на всички следващи стъпки от проучването. Преди да се достигне до него е възможно да се изготви примерна матрица с информация на базата на таблица в програмата Excel. В подобна таблица се упоменават източниците като зад всеки от тях стои по един документ, на който се прави преглед. При попълването на таблицата документите не трябва да се смесват, а самото нанасяне на данните може да бъде в два варианта- попълване по колони или „обърнато“ представяне– всяка колона става анкетка на таблицата, а всеки източник се записва на отделен ред. Вторият вариант е по-подходящ, когато е необходимо да бъде прегледан голям набор от документи, за които могат да се използват филтри и сортиране по определени признаци. Независимо от избрания вариант за попълване на таблицата, в края на процеса е изготвена единна база от данни, в която по сравним начин са представени всички прегледани материали, описани са важни детайли и са изведени някои видими на пръв поглед обобщения и заключения. Съдържанието на една подобна обобщителна таблица може да е следното: а) име на документал б) година на издаване/ в сила от (дата); в) институция, която го издава; г) полза на документа за анализа (защо е прегледан); д) основни наблюдения (елементи, които ще бъдат включени в анализа); е) ползване на наблюденията при набиране на първична информация (да/не); ж) бележки на изследователя (детайли, които са направили впечатление); з) обобщения и заключения; и)

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

препратки към документа в друга таблица (например с данни, отбелязване на отговор от типа „да/ не“ и съответно поставяне на линк към работна таблица (вкл. под формата на отделен лист в общата таблица). Възможно е в някои документи да има информация под формата на числови данни или статистика. Необходимо е тази информация да бъде съхранена в отделна работна таблица (напр. отделен работен лист в общата таблица, в единния документ в Excel, в който се съхранява схемата за кабинетното проучване). В основната схема следва да бъде записано в коя работна таблица е съхранена тази допълнителна информация, а в работната таблица – за какво се отнасят данните и от кой документ са взети (3).

Често срещан пропуск при изготвянето на анализ на базата на кабинетно проучване е директното копиране на текстове от основните документи. Това намалява аналитичната стойност на финалния документ и неимоверно увеличава неговия обем. С оглед на това е препоръчително да се цитират дословно само ключови моменти, без които разбирането на функционалния анализ става невъзможно, а за останалото да се правят препратки към оригиналните документи и се предоставят обобщени заключения с принос към разбирането на разглеждания обект и предмет на анализа. Задължителен елемент, произтичащ от прилагането на метода на кабинетното проучване, е изготвянето на констатации, изведени на база на прегледа на документите. Впоследствие именно тези констатации ще допълнят и прецизират инструментариумите за набиране на първична информация. В тази връзка при работата с метода, то от изключително значение е да се създадат гаранции, че анализиранияте документи са: а) достъпни за използване (ако не са публични,

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

то е получено разрешение за ползване и то е издадено от съответното длъжностно лице на съответното ниво на организацията, издала документа); б) официални (издадени са от официална институция, която е обозначена като име); в) актуални (няма следваща версия на документа, до която не е получен достъп и която по същество представя актуализирана информация по дадената тема); г) изцяло достъпни (т.е. не липсват определени части или приложения от разглежданите документи) (3).

За анализа на социално-икономическите показатели, които текущо присъстват в плана за развитие на община Перник, ще бъде използвана комбинация от кабинетно проучване и контент анализ. По този начин ще бъдат набавени документи с целево съдържание, а чрез определяне на смислови ядра за анализ, ще бъдат изведени и нови индикатори, които да бъдат обсъдени за включване в следващия стратегически план през новия програмен период. В този раздел на публикацията ще се приложи съдържателен (контент) анализ върху стратегическия документ „Последваща оценка на Общински план за развитие на община Перник за периода 2014- 2020 г.“. На база на изведените индикатори ще бъдат посочени и мерките, част от чието изпълнение са те. Ще бъде подбрана 1 от мерките (поради бюджетни ограничения на анализа не е възможно разглеждането на всички мерки), насочена към развитие на предприемачеството в общината. Изборът на направлението „предприемачество“ е с оглед на факта, че то има потенциала за насърчаване на местното развитие във всяко едно отношение. Спрямо анализатори усилията за развитие на предприемачеството не винаги се увенчават с успех, особено когато не се въвеждат целеви обучения за приспособяване на

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

основателят на даден бизнес (вкл. ако е лице в неравностойно положение) към тенденциите на средата и оттук това води до ниска рентабилност на фирмата. Предприемаческите инициативи често не успяват да се справят и с належащи местни проблеми, а високотехнологичният растеж в бедните региони има тенденция да увеличава разликите в доходите, вместо да създава дългоочаквани ефекти за тяхното преодоляване. Отделни анализи все пак разпознават предприемаческите инициативи, насочени към справяне с бедността чрез рискови инвестиции, като като неефективен инструмент. Друго мащабно проучване, което анализира въздействието на предприемачеството в 44 държави, заключава по подобен начин, че ориентираното към растеж предприемачество не генерира толкова голямо въздействие в нововъзникващите икономики, колкото в развитите икономики, и че регионите като цяло се възползват от предприемачеството като средство за растеж само след достигане на определен праг/ ниво на развитие. Оттук възниква и интересния въпрос дали са налични алтернативни подходи към предприемачеството, които биха могли да бъдат по-успешни при съживяването на местните общности. За да отговори на този въпрос, авторитетното издание на Harvard Business Review представи проучване на две организации, посветени на съживяването на град Детройт чрез предприемачество. Макар и да преследват една и съща цел, организациите възприемат много различни подходи. Първата организация (ункционираща като традиционен бизнес ускорител) се насочва към идентифициране на предприятия с висок потенциал за растеж, които е вероятно да привлекат инвестиции в рисков капитал. Осигурява се наставничество и ресурси, за да им

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

се помогне да растат възможно най- бързо. Втората организация (действаща като алтернативен инкубатор) следва философията, че бизнесът трябва да „расте като жив организъм“ и по този начин насърчава своите стартиращи фирми да използват ресурси, които вече съществуват в местната общност, за да подхранват своя растеж. Чрез развитието на всичките 27 начинания, възникнали от двете организации към местната общност, е изведен изводът, че пренасянето на модели на развитие от богати общности към бедните такива страда от липсата на фокус върху т.нар. дълбоко мащабиране. Ако приемем екологичната концепция за „мащаб“, която се отнася до това как един организъм расте във времето и пространството, то инвестициите в рисков капитал, търсещи максимална възвръщаемост при минимални разходи (т.е. във възможно най-кратък период от време), са силно стимулирани да се разширяват възможно най-бързо и възможно най-широко. В резултат на това концепциите на компаниите се превърщат в начинания, оптимизирани да се разрастват широко и бързо – т.е. начинания, които ще се разрастват.

Така се развиват бизнес модели, които макар да позволяват по-бърз и по-широк растеж, но не и колаборация с местния бизнес. Тяхното локално въздействие е експлозивно, но сравнително краткотрайно. Въпреки че в началото са създадени значителни възможности за местна работа, в крайна сметка те не се оказват устойчиви във времето. Стартъпи, които бяха успешни в традиционен смисъл, не успяват да окажат трайно въздействие върху местните общности, тъй като подходът им към мащабиране се фокусира върху бързо разширяване на всяка цена - в крайна сметка отделяйки успеха им от този на родните им региони. Част от наблюдаваните начинания обаче възприемат

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

т.нар. предприемачески bricolage- тоест модел, при който предприемачите преназначават и комбинират наново ресурси, които вече са налични, вместо да търсят финансиране от външни източници. Този подход помогна за създаване на устойчиви взаимоотношения с местните партньори и търсене на креативни начини да се оползотворят ресурсите, налични в местна среда, за справяне със спешни местни проблеми. Така рисковите идеи се внедриха в екосистемата на Детройт, разраствайки се дълбоко и бавно, а не широко и бързо (дълбоко мащабиране). Тези начинания никога не са се разширявали отвъд Детройт, но те успешно са внедрили персонализирани, специфични за местоположението решения за справяне със специфични за общността проблеми. Наблюденията във времето показват, че докато начинанията, които се фокусираха върху увеличаването на мащаба, се разшириха отвъд Детройт, за да наберат инвестиции в следващите си кръгове за набиране на средства, тези, които се разраснаха дълбоко, вместо това инвестираха в насърчаване на трайни местни връзки, използване на местни ресурси и решаване на местни проблеми. Може да се заключи, че бързото разрастване, подкрепено от рисков капитал, не е единственият начин за растеж- предприятията могат да растат и чрез задълбочаване на ангажираността си с местната общност, като едновременно с това се хранят и култивират местни ресурси. Ето защо силата на предприемачеството, за да съживяване на населените места, трябва да се раглежда не през призмата на инвестиционни средства, предназначени да увеличат максимално възвръщаемостта, а като платформа за сътрудничество, която ни позволяват да използваме местните ресурси по креативни начини за справяне с спешни местни проблеми. В по- широк план може да се изведе

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

изводът, че политиките трябва изрично да се съсредоточат върху подкрепата на начинания, които ще създадат нови решения на местните проблеми чрез пренасочване на местните ресурси- т.е. начинания, които се мащабират дълбоко (7).

Анализът на съдържанието е метод за изучаване на текстове, приложим както за количествен, така и за качествен анализ на документи. Следва се формализирана процедура по отношение на изследвания материал, благодарение на което се генерират данни, чиято обработка е възможна с инструменти и подходи от други научни дисциплини. Контент анализът измерва количествено в текстовите масиви кодирани предварително единици на анализ. Смесовите единици на анализ могат да бъдат: понятия или ключови думи; тема, изразена в цели семантични абзаци, части от съдържание на текстове, статии и др.; обекти на текстовете или публикациите; значими обществени събития, официални документи, факти, случаи и т.н.; жанр, стандартизираност, видове информация, оценяване на лингвистични особености, тип отношение (положително, негативно, балансирано и неутрално) и др. Процедурата на анализа налага съставяне на конкретна методика за всяко едно изследване на съдържанието на текстовия масив (Грозданова, Т., 2019).

Чрез контент анализа се установява скритото и явното значение в съдържанието/изложението на текстовете чрез проследяване на честотата на употреба на понятийните смислови единици и е възможно да се открият взаимовръзки между различни субекти, да се проследят процеси и събития и тяхното въздействие върху социалната среда и нейните компоненти.

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Разработените съвременни статистически софтуери правят контент- анализа метод, който притежава характеристики като обективност, системност и общоприложимост и който успешно може да се комбинира с други методи за по- пълно обобщаване, анализиране и проверка на значимостта на получените резултати спрямо поставените изследователски цели (Грозданова, Т., 2019).

Методът на контент-анализа осигурява добра база за разглеждане на комуникационната система и успешно се използва за разглеждане на спецификата на различните средства за комуникация, особеностите на формите и начините за организиране на съдържанието, правилата на езика (кода), с помощта на който се осъществява комуникацията и др. Обектите, подлагани на изследване при контент-анализа, са документални източници, които най- общо могат да се класифицират основно на три групи: писмени, иконографски, фонографски, които се разделят на подвидове. Към писмените документи се включват ръкописни и печатни материали, в т.ч. официални документи на държавни и административни институции и на обществени организации. Текстовото съдържание се подлага на контент-анализ в две насоки: изучава се създаването на текста и неговото разбиране. Сред емпиричните показатели на анализа са целите на комуникаторите и значението (денотативно и констативно) и др. (Проект „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в тракийски университет“ BG051PO001-4.3.04-0026).

Реализацията на контент-анализа преминава изисква определяне на категориите на анализа (най-общите, ключови понятия, съответстващи на изследователските задачи), съставяне на ключ-класификатор за всяка

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

категория (списък на думите, понятията, съжденията, влизащи в категорията), определяне на единиците на анализа (в т.ч. дума (термин, символ, име), съждение или завършена мисъл, тема, цяло съобщение, социална ситуация и др.), събиране на първична информация (Проект „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в тракийски университет“ BG051PO001-4.3.04-0026).

Контент-анализът позволява да се елиминира ефекта от присъствието на наблюдателя (висока- обективност), да се анализират надеждни източници на информация, да се проверяват резултатите (чрез многократно повторение на изследването) и оттук да се контролират екипите от независими изследователи. Позволява се още извършване на преглед на документи в исторически план и изграждане на лонгитюдна (продължителна във времето) база от данни (Проект „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в тракийски университет“ BG051PO001-4.3.04-0026).

Друг инструмент, приложен за целите на настоящия анализ е анкетното изследване с цел набавяне на количествено измерими данни от идентифицирани целеви групи, участващи във формирането и изпълнението на местната политика.

Приложението на анкетата за постигане на заложената цел следва методическата линия на количественото изследване и набирането на голям обем информация по конкретни критерии. Анкетните карти са изключително разпространен инструмент за получаване на необходимите данни. Той се осъществява чрез попълване лично от анкетаторите в пряк контакт с анкетираните лица или чрез попълване лично от респондентите при

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

мониторинг на процеса от страна на анкетаторите. Отново при формулирането и подреждането на въпросите се прилагат значителни изисквания с оглед постигане на максимална ефикасност на процеса по събиране на данни. Начуно формулираните въпроси (в т.ч. спазвайки изисквания като максимално достъпен и ясен език, еднозначно тълкуване на въпроса, избягване на множество твърдения в един въпрос и др.) са тези, които в крайна сметка подпомагат събирането на достоверна емпирична информация. Съответно заложените отговори на въпросите тестват определени характеристики на предмета на изследването и способстват за проверката в социалната практика на базовата хипотеза и хипотезите- следствия. Въпросниците на анкетата позволяват тематичното групиране на определени въпроси в съответни групи, т.е. обособяване на определени ядра на анализа с оглед получаване на информация за отделен признак на изучавания предмет, за отделна страна от същността му или за действието на даден фактор- детерминанта зад предмета. Съвкупността от всички групи във въпросника представлява ядрото на емпиричния количествен анализ. Въпросите позволяват набирането именно на интересуващата изследователя информация за обективните признаци и същността на предмета. Възможно е част от въпросниците да е посветена на изследване на мненията, оценките и предложенията на изследваната извадка за подобряване, развитие и усъвършенстване на разглеждания предмет (явление). От гл.т. на вида на въпросите, то анкетното изследване може да почива на открити, закрити и смесени въпроси. Откритите въпроси позволяват на респондентите да отговорят собственоръчно писмено; закритите въпроси не допускат подобна свобода и изискват респондента да избере между

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

предварително формулирани отговори. Смесените въпроси са комбинация от открити и закрити въпроси- т.е. допуска се избор между предварително дефинирани опции, както и посочване на „друг“ по- релевантен спрямо анкетирания отговор. Практиката допуска предварителна апробация на изготвения въпросник с цел отстраняване на подвеждащите въпроси, изчистване на дизайна на картата, проверка на времетраенето на попълване, премахване на неясни термини и/или въпроси, възприемани като докосващи се до чувствителни теми и др. (1).

За тестване на хипотеза често се прибегва до събиране на количествени данни чрез анкетни карти. Без да се спираме в детайли по отношение важността на конструиране на правилна като размер и репрезентативност извадка, то ще бъдат споменати някои основни недостатъци на анкетното проучване, които следва да бъдат отразени в бъдещите модели на социологически изследвания по Плановете за развитие на община Перник. Всъщност редица изследователите вече са забелязали намаляване на процентите на отговори, тъй като този метод за събиране на данни е станал непопулярен от 90-те години на миналия век. Част от причината за това се дължи на факта, че всеки се опитва да проведе анкетата в онлайн среда, тъй като това е евтин начин за събиране на информация за целите на вземане на решения. Ето защо изследователите все повече се носачват към такава система за отликване на изведената анкета, която е базирана на награди, за да насърчат по-високи нива на участие и цялостно попълване. Препоръчва се също за постигане на по-добра възвращаемост и създаването на възможност за анонимни отговори, което насърчава директни и честни попълвания. Недостатъците на анкетните

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

проучвания доказват, че този процес не е толкова лесен, за колкото се смята (10).

Недостатъци на анкетните проучвания:

- Винаги съществува риск хората да предоставят нечестни отговори. Рискът от получаване на нечестен отговор е по-малък, когато се използва анонимна анкета, но не изчезва напълно. Съществува и ниво на пристрастие към социалната желателност за отговор, което се прокрадва в данните въз основа на взаимодействията, които респондентите имат с въпросниците. Това може да се избегне, като се уверят теспондентите, че поверителността на отговорите е основен приоритет и че процесът, който се използва, предотвратява изтичането на лична информация.
- Някои въпроси не получават отговор. Ако някои въпроси не са задължителни, респондентите могат да изберат да не отговарят на тях. Лесен начин да се заобиколи този недостатък е да се използва онлайн решение, което прави отговорите на въпроси задължителен компонент на всяка стъпка. Все пак анкетата следва да остане кратка и по същество.
- Може да има разлики в начина, по който хората разбират въпросите на анкетата. При липса на лице, което да обясни въпросника изцяло, тогава резултатите могат да бъдат донякъде субективни. Не е необичайно респондентите да се затрудняват да схванат значението на някои въпроси, въпреки че текстът може да изглежда ясен за неговия създател. Винаги, когато погрешната комуникация е част от процеса на проучване, резултатите ще се изкривят в непредвидена посока. Единственият начин

да избегнете този проблем е да се формират въпроси по възможно най-прост начин.

- Някои отговори могат да бъдат предизвикателство за класифициране. Проучванията произвеждат много данни поради своето естество. Индивидуализираните отговори могат да създадат много полезна информация, но също така могат да предоставят данни, които не могат да бъдат количествено определени. Ако присъстват дори няколко въпроса от това естество във въпросника, това ще отнеме много време, за да се анализират отговорите. Препоръчва се само 10% от въпросите в анкетата да имат отворена структура. Ако въпросите са объркващи или досадни, тогава може набраната информация да е почти безсмислена.
- Елиминиране на пристрастието на респондентите може да бъде проблем при всеки вид изследване. Участниците може да имат интерес към изследваната идея, услуга или продукт. Други може да се окажат повлияни да участват поради тематичния материал във въпросника. Тези проблеми могат да доведат до неточно събиране на данни, тъй като генерират дисбаланс на респондентите, които или виждат процеса като прекалено положителен, или като отрицателен. Този недостатък на проучването може да бъде избегнат чрез използване на ефективни инструменти за предварителен скрининг, които използват индиректни въпроси, които идентифицират това пристрастие.
- Някои респонденти ще изберат отговори, преди да прочетат въпросите. Всеки изследовател се надява, че респондентите ще дадат добросъвестни отговори на въпросите, предложени в анкетата.

Проблемът тук е, че няма начин да разберем дали лицето, което попълва въпросника, наистина е разбрало предоставеното му съдържание. Дори няма гаранция, че лицето е прочело внимателно въпроса, преди да предложи отговор. Някои респонденти пропускат въпроси или правят мигновени избори, без изобщо да четат съдържанието. Тъй като няма начин да се разбере кога възниква този проблем, винаги ще има определена граница за грешка в събраните данни.

- Проблемите с достъпността могат да повлияят на някои проучвания. Анкетата може да е неподходяща за лица, които имат зрителни или слухови увреждания. Грамотността често е необходима за завършване на този процес. Тези въпроси трябва да бъдат взети предвид по време на етапите на планиране на изследователския проект, за да се избегне този потенциален недостатък. Изследователите следва да избере платформа, която вече има вградени опции за достъпност, така че да не се пропуснат определени уязвими групи от населението.
- Умората от проучване може да бъде реален проблем. Тъй като се чувстват претоварени от нарастващия брой искания за информация, респондентите автоматично са по-малко склонни да участват в изследователски проект. Това води до по-нисък общ процент на отговор. Сущо така е възможно да се появи умора, докато се попълва анкетата. Този проблем възниква, когато някой смята, че въпросникът е твърде дълъг или съдържа въпроси, които изглеждат неуместни. Този проблем се установява, когато резултатът е ниска степен на завършване (10).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Анализ на добрите методологични практики за функциониране и оценка на степента на участие на гражданското общество в планирането, реализирането и провеждането на политики на национално и местно равнище

Гражданите и организациите на гражданското общество играят важна роля в прехода на публичните институции към по-прозрачно, отговорно и приобщаващо в своите процеси управление. Това неминуемо рефлектира и върху качеството на предоставяните услуги и проекти за общността. Чрез укрепване на институционалната отчетност и по този начин в подкрепа на доброто управление, неформалните граждански групи и установените организации на гражданското общество (ОГО) правят правителствата по-отзивчиви към изискванията на обществото. Въпреки че гражданските групи и организациите на гражданското общество имат огромен потенциал за подобряване на обществата и икономиките, те също така са изправени пред значителни нужди и предизвикателства, като слаб капацитет, недостатъчни ресурси, а в някои случаи и нисък достъп до информация и ограничителна политическа и правна среда. Тези предизвикателства често пречат на организациите на гражданското общество да се ангажират конструктивно с публичните институции. Условиата, необходими на гражданското общество, за да реализира своя потенциал, включват: осигуряване на благоприятна среда от правителствата; доброволчество и финансов принос от страна на обикновените граждани; подкрепа от лица с висока нетна стойност, частни фондации и международни донори; и по-тясно сътрудничество с бизнеса. По този начин гражданското общество трябва да бъде овластено, а организациите

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на гражданското общество трябва да играят по-видна роля в демократичното управление, вземането на решения и наблюдението (12).

За целите на настоящия раздел е представена методиката за измерване на гражданското участие „Индексът на гражданското участие в България“, въз основа на която ще се открият препоръки за функционирането на институционализирания диалог на територията на община Перник.

Сдружение Форум Гражданско Участие (ФГУ) като мрежа от над 100 неправителствени организации от цялата страна, активно работещи за подобряване на средата и практиките на участие във вземането на решения на местно и национално ниво, публикува Индекс на гражданското участие с целта да измери текущата активност на организациите, да открие проблемните полета по реализирането на това право и оттук да създаде реални условия за по-висока активност сред гражданските организации и пълноценното им участие в процесите на формулиране на политики. Друга преследвана цел е и създаването на критичност в представителите на гражданите относно осъществяваните дейности на местно ниво- в т.ч. да наблюдават и отчитат кога местните власти са организирали диалог със заинтересованите страни, дали публичните власти дават отчет за дейността си, но и дали съществува ефективна обратна връзка в процеса на комуникация и генериране на предложения към администрацията.

Тук е важно да се отбележи, че стъпвайки на богатия европейски и национален опит, то България през годините е развила и наложила редица способности за включване на гражданското общество в изготвянето на политики. В страната функционира Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

местното самоуправление. Законът регулира принципите на прякото участие и дефинира като негови форми: референдумът, гражданската инициатива, европейската гражданска инициатива по смисъла на Регламент (ЕС) 2019/788, общото събрание на населението. Важно е да се отбележи още:

- На общинско ниво населението избира общински съвети и общински съветници. Общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на общината и сред правомощията му е а) приемането на стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват и европейските политики за развитие на местните общности и б) определянето на изисквания за дейността на физическите и юридическите лица на територията на общината, които произтичат от екологичните, историческите, социалните и другите особености на населените места, както и от състоянието на инженерната и социалната инфраструктура. Общинският съвет може да избира обществен посредник, който съдейства за спазване правата и законните интереси на гражданите пред органите на местното самоуправление и местната администрация. (чл. 18, чл. 21, чл. 21а от Закон за местното самоуправление и местната администрация).
- Говорейки за право на сдружаване и възникване на формализирани структури (с регистрация в съда), то следва да се отбележи, че диалогът граждани- държава е възможно да се случва по линията на трудовите и осигурителните отношения. Това е т.нар. социален диалог, който се счита за тристранен, когато се упражнява между държава- синдикати- работодатели. Отделно социалният диалог може да е под формата на

двустранно сътрудничество между синдикалните организации и организациите на работодателите. Тристранното сътрудничество е възможно да се случва извън рамките на националния тристранен съвет; Кодексът на труда посочва, че в този случай сътрудничеството и консултациите могат да се състоят на ниво отрасли, браншове, области и общини чрез съответните отраслови, браншови, областни и общински съвети за тристранно сътрудничество. Предмет на анализ и дискусии са трудово- осигурителните отношения в рамките на отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество. Фокусът на диалога обаче е съществено по-тесен: разглеждат се спецификите за съответния отрасъл, бранш, област или община.

На национално ниво гражданското участие се регламентира още и от Конституцията на България. Спрямо чл. 4 на Конституцията Република България „гарантира живота, достойнството и правата на личността и създава условия за свободно развитие на човека и на гражданското общество“. Важно е да се споменат още следните текстове на Конституцията:

- „Сдруженията на гражданите служат за задоволяване и защита на техните интереси“ (чл. 12, ал.1).
- „Сдруженията на гражданите, включително синдикалните, не могат да си поставят политически цели и да извършват политическа дейност, присъщи само на политическите партии“ (чл. 12, ал.2)

- „Законът създава условия за коопериране и други форми на сдружаване на гражданите и юридическите лица за постигане на стопански и социален напредък“ (чл. 19, ал. 4).
- „Гражданите имат право на жалби, предложения и петиции до държавните органи“ (чл. 45).

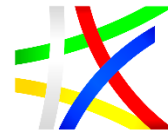
Говорейки за право на сдружаване и възникване на формализирани структури (с регистрация в съда), то следва да се отбележи, че диалогът граждани-държава е възможно да се случва по линията на трудовите и осигурителните отношения. Това е т.нар. социален диалог, който се счита за тристранен, когато се упражнява между държава- синдикати- работодатели. Отделно социалният диалог може да е под формата на двустранно сътрудничество между синдикалните организации и организациите на работодателите.

Спрямо **Кодекса на труда** представителните организации на работниците и служителите и на работодателите на национално равнище полагат усилия за развитие на социалния диалог и сътрудничеството.

Член 4 на трудовия ни кодекс повелява, че държавата „осъществява регулирането на трудовите и непосредствено свързаните с тях отношения, осигурителните отношения, както и въпросите на жизненото равнище в сътрудничество и след консултации с представителните организации на работниците и служителите и на работодателите. Обхватът на въпросите на жизненото равнище, предмет на консултации, се определя с акт на Министерския съвет по предложение на Националния съвет за тристранно сътрудничество“. Сътрудничеството и консултациите на национално равнище се осъществяват от Националния съвет за тристранно сътрудничество. Този

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

съвет се състои от по двама представители на Министерския съвет, на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите. Съответно Министерският съвет определя своите представители, а представителите на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите се определят от техните ръководства съгласно уставите им (чл. За, Кодекс на труда). По силата на чл. Зв от КТ, то националният съвет за тристранно сътрудничество обсъжда и дава мнения по законопроекта, проекти на подзаконовни нормативни актове и решения на Министерския съвет и по други трудово-осигурителни въпроси. Тристранното сътрудничество е възможно да се случва извън рамките на националния тристранен съвет; Кодексът на труда посочва, че в този случай сътрудничеството и консултациите могат да се състоят на ниво отрасли, браншове, области и общини чрез съответните отраслови, браншови, областни и общински съвети за тристранно сътрудничество.

В състава на отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество влизат по двама представители на съответното министерство, друго ведомство, областна или общинска администрация, на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите (чл. Зб, Кодекс на труда). Представителите на министерствата, на другите ведомства и на областните и общинските администрации се определят от съответния министър, ръководител на друго ведомство, областен управител или кмет на община, а на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите - от техните ръководства съгласно уставите им. Предмет на анализ и дискусии са отново трудово-

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

осигурителните отношения в рамките на отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество. Фокусът на диалога обаче е съществено по-тесен: разглеждат се спецификите за съответния отрасъл, бранш, област или община.

Кодексът на труда (КТ) регламентира различни форми на сдружаване на работниците и служителите и на работодателите. Важни в това отношение са чл.4 и чл. 5. Те посочват, че сдружаването на работниците и служителите е възможно без предварително разрешение и в резултат от това възникват синдикални организации. Включването в тях е доброволно да встъпват, както и прекратяването на членството на лицата (важно е обаче да се спазват синдикалните устава, когато се предприеме инициативата за влизане или излизане от синдикат). Синдикалните организации представляват и защитават интересите на работниците и служителите пред държавните органи и пред работодателите по въпросите на трудовите и осигурителните отношения и на жизненото равнище чрез колективно преговаряне, участие в тристранното сътрудничество, организиране на стачки и други позволени по закон действия. От своя страна работодателите също имат право свободно да образуват организации, които да ги представляват и защитават, както и доброволно да встъпват и да излизат от тях (спазвайки отново уставите на съответните организации). Организацията на работодателите представляват и защитават своите интереси чрез колективно преговаряне, участие в тристранното сътрудничество и чрез други действия съгласно закона.

По силата на чл. 34 и чл. 35 организацията на работниците и служителите и на работодателите могат да добият представителност на национално ниво при

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

спазване на определени условия. За представителна организация на работниците и служителите на национално равнище се признава тази организация, която: а) има най-малко 50 хиляди членове; б) има организации на работниците и служителите в повече от една четвърт от дейностите (по КИД на Националния статистически институт), с членуващи не по-малко от 5 на сто от заетите лица във всяка икономическа дейност или най-малко 50 организации с не по-малко от 5 членове във всяка икономическа дейност; в) има местни органи в повече от една четвърт от общините в страната и национален ръководен орган; г) има качество на юридическо лице. За представителна организация на работодателите на национално равнище се признава тази организация, която: а) 1. има най-малко 1500 членове и общо не по-малко от 50 000 работници и служители във всички членове на работодателската организация, или има 100 000 работници и служители, наети по трудов договор, във всички членове на работодателската организация; б) има организации на работодателите в повече от една четвърт от дейностите (определени с код по КИД от Националния статистически институт) с не по-малко от 5 на сто от осигурените по трудов договор лица във всяка икономическа дейност или 10 членове във всяка икономическа дейност; в) има местни органи в повече от една четвърт от общините в страната и национален ръководен орган; г) има качество на юридическо лице; д) не извършва дейности, изрично възложени само на нея със закон или с нормативен акт. Когато един работодател членува пряко или чрез браншова или отраслова организация в две или повече национални организации на работодателите, при установяване на членския състав той следва да а)

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

упълномощи с изрично пълномощно една от националните организации, в които членува или б) да упълномощи с изрично пълномощно браншовата или отрасловата организация, в която членува.

Възможно е една браншова или отраслова организация на работодателите да членува в две или повече национални организации на работодателите. Съответно при установяване на членския състав тя се включва в списъка на тази организация, на която е дала изрично пълномощно да я представлява.

Съгласно чл. 36. на КТ организациите на работниците и служителите и на работодателите се признават по тяхно искане за представителни на национално равнище от Министерския съвет за срок 4 години. Представителността се разглежда веднъж на 4 години от Министерският съвет чрез инициране на процедура за признаване на организациите на работниците и служителите и на работодателите за представителни на национално равнище. Процедурата за проверка на представителността започва с обявяване в „Държавен вестник“. Оттам организациите на работниците и служителите и на работодателите, които искат да бъдат признати за представителни, подават своето искане за установяване на техния статут. Министерският съвет се произнася с решение в двумесечен срок от постъпването на редовно направено искане от заинтересувана организация. Отказът на Министерския съвет да признае организация за представителна се мотивира и спуска до знанието на съответната организация. Всяко решение за представителността може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. След преминал тест за

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

представителност, то за представителни се признават и всички поделения на организациите обявени за такива на национално равнище.

В рамките на четиригодишния период на представителност, Министерският съвет по своя инициатива може да извършва проверка за наличието на критериите за представителност. В зависимост от резултатите Министерският съвет е възможно да а) отнеме качеството на представителна организация на работниците и служителите или на работодателите на национално равнище или б) да потвърди нейната представителност.

За целите на настоящия анализ е важно да се посочи, че чл. 42. на КТ позволява на централните ръководства на синдикалните организации и на организациите на работодателите или определените от тях органи или лица да участвуват в обсъждането на въпроси на трудовите и осигурителните отношения на работниците и служителите от министерствата, другите ведомства, предприятията и органите на местното самоуправление.

Съгласно чл. 45 синдикалните организации и техните поделения имат право по искане на работниците и служителите да ги представляват като пълномощници пред съда. Те не могат да сключват спогодби, да признават искове, да се отказват, да оттеглят или намаляват исканията на работниците и служителите и да получават суми за сметка на представляваните лица, освен ако бъдат изрично упълномощени за това.

В качеството им на представители на работниците/ служителите, то синдикалните организации следва да бъдат подпомагани от държавните органи, органите на местно самоуправление и работодателите за осъществяване на тяхната дейност. Това се случва чрез предоставяне за

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

безвъзмездно ползване на движими и недвижими имоти, сгради, помещения и други материални условия, необходими за изпълнение на техните функции (чл. 46 от КТ).

Както беше посочено по-горе, то организациите на гражданите могат да имат формален характер. В случая на синдикалните организации и организациите на работодателите е възможно вписването им като юридическо лице към съответния окръжен съд по седалището им (чл. 49 от КТ). Вписванията се извършват при условията и по реда на глава петдесет и пета от Гражданския процесуален кодекс. Задължителни елементи от регистъра на синдикални и работодателски организации се са следните обстоятелства:

- видът и наименованието на организацията;
- седалището и адресът;
- уставът на организацията;
- органите, имената на членовете на управителния орган, имената и длъжностите на лицата, представляващи организацията;
- прекратяването на организацията;
- преобразуването;
- имената, съответно наименованието, както и адресът на ликвидаторите;
- заличаването на организацията.

По повод на непрекъснатата и широка в своите граници активност на гражданите и техните организациите в България възниква идеята за разработване на методологията и индекс за отчитане на участието. Според методологичните бележки към индекса (11) на национално ниво се наблюдават различни по тематика и мащаб проявления на гражданска

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

активност, но степента на тяхното въздействие и ефектът от тях са с променлив успех. В същото време макар и да е налична нормативната база, в която работят НПО на местно и на национално ниво, то НПО секторът зад индекса отчита липса на ясна регламентация за общественото участие в отделните направления на политиката, което от своя страна дава възможност на институциите да пренебрегват или формализират гражданските инициативи и предложения.

Амбицията на Индексът е след реализираните многобройни изследвания на законовата регламентация и устойчивостта на гражданските организации, на свободата на медиите и отвореността на местите власти към гражданите и НПО, да бъде изготвяно периодично, задълбочено, цялостно изследване на проявленията и най-вече на въздействието на гражданските инициативи на местно ниво. В резултат от получените данни ще е възможно да се определи дали развиващата се институционална среда действително предизвиква по-голяма активност и дали мобилизирането на обществена енергия води до конкретни промени в политиките и решенията (11).

За да отговори на предизвикателния контекст пред функционирането на гражданското общество, то Форумът за гражданско участие започва да следи периодично три взаимосвързани аспекта на гражданската активност. От една страна, средата, в която то се развива- т.е. регистриране на това при какви условия и на каква нормативна база протича диалогът между граждани и институции. От друга страна, отчитане колко често и какви инструменти използват гражданите и организацията, за да се включат в процеса на вземане на решения. Накрая, преглед на постигнатия ефект от прилагането на

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

различните механизми за гражданско участие, на въздействието на тези механизми върху работата на местните и национални власти и върху решенията, които те вземат (11).

Форумът възприема следната дефиниция на „гражданското участие“, спрямо която са разработени последващите методи за измерване

„Действия и инициативи на граждани, граждански групи и организации, които водят до промяна в политиките и влияят върху управленските решения на различните нива“ (11).

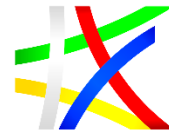
Въз основа на така възприетата дефиниция се изготвя и методология през 2015 г. за регистриране на степента на постигане на индикатора. Методологията е приета в партньорство с Български център за нестопанско право и благодарение на финансовата помощ на програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на ЕИП и Фондация „Чарлз Стюарт Мот“. Изследванията по възприетата методология се извършват веднъж на две години, а резултатите се представят на Биенале на гражданското участие пред НПО, медии и представители на местни и национални институции. Изводите и препоръките служат за основа и идеи за по-успешни стратегии на партньорство, за стимулиране на активното гражданско участие и развиване на местните общности. Първото измерване на Индекса на гражданското участие е реализирано през 2015 г. Получената оценка е 3.39 и тя показва състояние на развиващо се гражданско участие. В следващата таблица е представена методологията зад Индекса, както е описана на сайта на Форума (11).

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

<p>II. ПОДХОДИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ</p>	<p>Преглед на правната рамка и на съществуващи други индикатори, свързани с участието на гражданите.</p> <p>Онлайн анкетно проучване за събиране на информация за проявленията и ефекта от гражданско участие.</p> <p>Социологическо (омнибус) проучване за измерване на гражданската активност.</p> <p>Експертна група- състои се от представители на граждански организации и експерти, работещи в различни сфери на местно и на национално ниво. Участниците в експертната група дават оценка по шестте показателя, обособени в трите области на изследване.</p>
<p>III. СКАЛА НА ОЦЕНЯВАНЕ</p>	<p>По всеки индикатор членовете на експертната група поставят оценки от 1 до 6. Крайната оценка е средноаритметично от индивидуалните оценки със следното тълкувание:</p> <p>Оценка от 1.00 до 2.99 означава състояние на слабо или неразвито гражданско участие (липса на подкрепящо законодателство; липса или слабо развита институционална среда, включително и компетенции на организациите; липса или спорадични прояви на гражданско участие, нулев ефект от проявленията на гражданско участие върху политиките и върху отношението на институциите.)</p>

Оценка от 3.00 до 4.99 означава състояние на развиващо се гражданско участие. Съществува законодателство, регламентиращо механизми на гражданско участие; отделни форми на гражданско участие се практикуват, има някои институции и граждани, които считат участието за важно, но усилията им са нерезултатни. Ефектът от гражданското участие все още не е видим; ползите от гражданското участие не са ясно разбрани и не водят до промяна.

Оценка от 5.00 до 6.00 означава състояние на развито гражданско участие. (Наличие на благоприятна законодателна и институционална среда, подкрепяща прилагането на механизмите на гражданско участие, спазване и прилагане на законовите и демократични норми и принципи, практикуване на различни форми на гражданско участие, усещане у гражданите, че реално участват при вземането на решения, а по отношение на институциите – че гражданското участие е елемент от процеса на вземане на решения). Гражданските действия оказват влияние върху решенията, които управляващите вземат и водят до промяна в политиките.

Относителна тежест на отделните части:

	<p>Фокусът на настоящия индекс е преди всичко върху ефекта от проявите на гражданско участие, изследва се промяната, до която то води. Поради това, при определянето на крайната оценка, се използва следната формула за относителна тежест на трите области:</p> <p>Област 1 – 30%</p> <p>Област 2 – 30%</p> <p>Област 3 – 40%</p> <p>Крайна оценка = $O1 \times 30\% + O2 \times 30\% + O3 \times 40\%$</p> <p>Пример: $3,6 \times 30\% + 2,7 \times 30\% + 4,0 \times 40\% = 1,08 + 0,81 + 1,6 = 3,49$</p>
IV. ОБЛАСТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ	<p>Област 1: СРЕДА НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ</p> <p>1.1. Законодателство (правна и нормативна рамка)</p> <p>Уредени ли са на законово ниво различни форми на пряка демокрация – референдуми (национален и местен), граждански инициативи и др.; имат ли право гражданите сами да инициират провеждането им? Съществуват ли</p>

	<p>рестриктивни изисквания или ограничения за прилагане на различните форми на пряка демокрация от гражданите? Вземите решения задължителни ли са за институциите? Уредено ли е законово правото на сдружаване и как се прилага?</p> <p>Какви са формите на гражданско участие, предвидени в законодателството? Задължителни или препоръчителни са те? Регламентирана ли е възможността за създаване на обществени съвети и други консултативни структури?</p> <p>Регламентирани ли са задължения на институциите да провеждат обществени консултации и обсъждания на закони, политики и стратегически документи (предвиденият законов срок за това достатъчен ли е; форматът на консултациите позволява ли достъп на заинтересованите страни, граждани и организации)?</p> <p>Законопроектите и предложенията за решения на местни и държавни институции съпътствани ли са от информация относно проведената обществена консултация и резултатите от нея?</p> <p>Регламентирана ли е възможността на гражданите да правят предложения, да предлагат петиции и да организират протести и демонстрации като форми на гражданска позиция?</p>
--	---

	<p>Задължени ли са институциите да обявяват законодателните си програми (в това число на стратегически документи) предварително? Регламентирано ли е задължение на институциите да публикуват стенограми и протоколи от заседания на публично избраните си органи (от заседания на комисии в Народното събрание, Общински съвети, Министерски съвет) и да предоставят обратна връзка по отношение на направени предложения и становища. Ако подобни задължения са регламентирани, то те изпълняват ли се коректно от институциите?</p> <p>Каква е динамиката в законодателството (промени в ЗРР, ЗНА и др.)? Работещо ли е то?</p> <p>1.2. Институционална среда (държавни и не-държавни институции)</p> <p>Съществуват ли активни граждански организации, мрежи, коалиции от организации или неформални групи, които участват в обществени консултации и/или могат да влияят на формирането на политики (на национално и на местно ниво)?</p> <p>Има ли приети стратегически документи/ стандарти, които насърчават включването на гражданите и гражданските организации в процеса на вземане на решения?</p>
--	--

	<p>Разработени и публикувани ли са наръчници или указания как гражданите да участват?</p> <p>Администрацията (централна и местна) създава ли структури за обществено консултиране и включва ли граждани и граждански организации в тях?</p> <p>Създали ли са институциите (национални и местни) достатъчно улеснения за участие на гражданите - като онлайн инструменти за консултации, публикуване на ясна и разбираема предварителна информация, определяне на отговорни лица? Предвиден ли е бюджет за това? По какъв начин в законодателството фигурата на националния и местния омбудсман подпомагат гражданското участие?</p> <p>Създали ли са институциите на национално ниво структури за взаимодействие с гражданите?</p> <p>Има ли медии (на национално и местно ниво), които отразяват гражданските инициативи и резултата/ ефекта от тях?</p> <p>Област 2: ПРАКТИКИ/ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ</p> <p>2.1. Инициативи на гражданско участие</p> <p>Използват ли се различни форми на гражданско участие като референдуми, граждански инициативи (вкл.</p>
--	--

	<p>европейски граждански инициативи), граждански форуми, петиции (вкл. в Интернет), граждански панели за обсъждане на местни или национални политики и др.?</p> <p>Възползват ли се гражданите от правото си да подават заявление за търсене на информация от различни институции и как институциите изпълняват своите задължения по ЗДОИ?</p> <p>Организируют ли институциите обществени обсъждания? Участват ли гражданите и техните организации в публични обсъждания на проектите на закони/стратегии / програми и др.:</p> <p>Търсят ли предварително информация и материали?</p> <p>Успяват ли да изработят компетентни становища и предложения за акта, който се консултира, в определения срок?</p> <p>Дават ли институциите обратна връзка за получените предложения и становища, както и обосновано обяснение кои от тях са възприети, кои не са приети и с какви мотиви?</p> <p>Има ли участие на граждани и граждански организации в работни групи за разработване на проекти на актове на администрацията (закони, стратегии и програми на национални и местни институции, наредби на общински съвети и др.)?</p>
--	--

Използват ли се активно социалните мрежи за изразяване на гражданска позиция, за консолидиране на мнение, за застъпнически кампании?

2.2. Активни граждани

Доколко гражданите следят общественно-политическия живот? Запознати ли са с решенията и политиките, които се обсъждат/ приемат от местната власт и националните институции?

Популярни ли са доброволческите инициативи, даряват ли хората за каузи, членуват ли в организации?

Получават ли гражданските инициативи и действия широка обществена подкрепа и участие?

Област 3: ЕФЕКТ (ВОДИ ЛИ ДО ПРОМЕНИ ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ)

3.1. Резултат от гражданските инициативи/ участие

Постигнати ли са и в каква степен целите на реализираните инициативи/ консултации? Последвала ли е промяна в разглежданите проекти на документи/ решения?

Има ли реален резултат от представените от гражданите искания/ предложения/ становища –какви стъпки са

предприети, за да се продължи започнатото чрез гражданската активност?

В кои сфери е най-ефективно гражданското участие?

Кои форми на гражданско участие са най-успешни? На кое ниво – местно, регионално или национално?

Как новите форми на гражданско участие, въведени през последните две години се отразяват на средата? Какъв е ефектът от тези промени?

Какъв е ефектът от прилагането на различните форми на гражданско участие? Формално и реално прилагане?

Практики.

3.3. Промяна в средата

Постига ли се промяна в нормативната рамка/ в политиките - как се е променил политическият, икономически и социален контекст в резултат на гражданските инициативи?

Има ли промяна в отношението на институциите към гражданското участие?

Наблюдава ли се повишена гражданска активност, повишили ли са се капацитетът на организациите и ефективността на инициативите?

Наблюдава ли се по-добра координация и организираност на гражданите и НПО – в групи, организации, мрежи, коалиции?

	<p>Наблюдава ли се промяна в отношението на медиите към гражданската активност?</p> <p>Как се променя средата през последните две години – протести, проведени национални и местни референдуми, последствия и ефект от различните форми и практики? Добри практики (квартални съвети, обществени обсъждания, консултативни органи) и тяхното въздействие. Успяват ли да се наложат? Ако да, как? Ако не, защо? Законово-определените и задължителните и еднократните как се случват и дали се вижда въздействие?</p>
--	--

Източник: <https://index.fgu.bg/metodologiya.html>

Въз основа на така представената методология могат да бъдат формулирани няколко препоръки към институционализирания диалог на община Перник със заинтересованите страни:

- Осъществяване на прочване и завеждане на архив относно броя на проведени референдуми (местно ниво), броя на съществуващите граждански инициативи и тяхната тематика (вкл. контакти с представители на инициативата), получени оплаквания за недопускане изпълнението на законово право на сдружаване и как се прилага, брой заседания на обществени съвети и други консултативни структури., брой обществени консултации и обсъждания на закони, политики и стратегически документи, брой постъпили заявления за търсене на

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

информация от заинтересовани страни и тематика на исканата информация.

- Приемане на кодекс за поведение при консултации със заинтересованите страни- макар и израз на доброволен акт с незадължителен характер, то подобен кодекс ще е гарант за приемственост на една добра полуйтика на взаимодействие на местната власт с представителите на общността. Така напр. могат да се уреждат въпроси като: гарантиране спазването на предвидения законов срок за консултации и по необходимост неговото удължаване с цел осигуряване на достатъчно време за дискусия и реакция на странител за това достатъчен ли е; определяне на подходящи формати на консултации, които да позволяват достъп на заинтересованите страни, граждани и организации; осигуряване на необходимата по обем и качество информация около законопроектите и предложенията за решения на местните институции в рамките на провежданите обществени консултации, но и обявяване на резултатите от тях чрез сайта на общината.

Кодексът на поведение е набор от правила или стандарти, определящи рамката на партньорството и/или активното участие. Съответно неговото съдържание включва правила на поведение на страните, участващи в местното сътрудничество. Целта на кодекса за поведение е да гарантира, че всички членове на партньорството действат в съответствие с ценностите и духа на общността. Това също така означава, че изготвеният кодекс на поведение трябва да съответства напълно на

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

политиката на общината на общуване със заинтересованите страни- т.е. трябва да поддържа откритост и прозрачност на отношенията и да не допуска изключването на определени групи от диалога или дискриминира/ дескредитира участниците. По същество иготвянето на подобен кодекс може да е на базата обсъждания и съгласувания със заинтересованите страни, като след неговото приемане се предприеме стратегия за популяризирането му, но и периодичното му актуализиране с цел гарантиране актуалността на възприетите принципи. Кодексът на поведение трябва да е изготвен с максимално ясен и достъпен речников формат, но и да е подходящ спрямо спецификите на общността, за която се прилага. Кодексът за поведение може да включва стандарти относно (13):

- личното поведение на членовете към които ще се прилага: в т.ч. толериране на качества като честност, почтеност и липса на стремеж към получаване на благосклонно отношение;
- поведението по време на групови срещи, като се залага на взаимно уважение, идване на срещите навреме и не прекъсване на другите;
- примери за поведение, което групата няма да толерира, като злоупотреба или използване на вулгарен/ нецензурен език, личностни нападки, унижаване на членовете на групата и т.н.;
- управление на конфликти на интереси;
- методите за представяне на съгласувани възгледи и достигането до такива възгледи;

- ивеждане на правила за начина на информиране на членовете за текущите срещи, за споделянето на информация по темата на срещите, за създаване на писмена следа за проведената среща и взетите решения, за предприемане на наказателна процедура, ако кодексът за поведение бъде нарушен от някого.

Базирано във Великобритания НПО за подпомагане на диалога в местните общности предоставя примерна рамка за кодекс на поведение. Спрямо нея в началото на кодекса следва да се обхванат принципите, които всеки член на партньорството се съгласява да спазва. Тук се включват: а) заявления, че всичко, което партньорството прави, ще издържи проверката на хората в общността, заинтересованите страни, финансиращите институции и съдилищата; б) издигане на принципите за почтеност, уважение и честност като отличителните белези на всяко поведение, демонстрирано при взаимодействията в рамките на партньорството, както и когато се работи с лица и институции от общността; в) заявката за поддържане на атмосфера на откритост в цялата общност, за да насърчи доверието на обществеността, заинтересованите страни, местното доверие, благотворителните институции и правителството. Кодексът след това може да включва индивидуални зявки за поведението, като всеки член, подписал се под Кодекса следва да: а) не нарушава закона или да се противопоставя на правилата за протичане на обществени обсъждания; б) спазва линията на местната политика; в) се стреми във всяко свое действие да действа в най- добрия интерес на общността; г) декларира всеки конфликт на

интереси или лоялност, или всяко обстоятелство, което може да се разглежда от другите като такова, веднага щом възникне, така че да не генерират неправомерни лични облаги от изпълняваната роля в партньорството, нито да се разреши на други да направя това в резултат на личните действия или небрежност; д) да участва в дебат и гласуване на срещи в съответствие с процедурата, като поддържа уважително отношение към мненията на другите, като същевременно изказва личната си позиция без притеснение за отхвърляне/ дискриминация; е) запазва поверителността (когато това е договорено от партньорството) относно това, което се случва на срещата; ж) декларира разбирателство, че съществено нарушение на която и да е част от този кодекс може да доведе до отстраняването на членове; з) заяви, че при подаване на оставка като член, ще се връчи уведомително писмо до председателя, като се посочат причините за оставката; и) уважава равните възможности за участие като не проявява дискриминация към другите участници на база тяхната възраст, увреждания, пол, брачно и гражданско състояние, наличието на бременност и майчинство, раса, религия или убеждения, сексуална ориентация (13). В кодекса следва да присъства и изявление за неприемливо поведение, което няма да бъде толерирано в рамките на срещите. По този начин се налага забрана за толериране на поведение, което причинява вредни или нанасящи ефекти, физически или емоционални, върху хората. Неподходящото поведение включва обидно, заплашително или сплашващо поведение и се отнася за телефонни обаждания, имейли, писма, лични срещи и

срещи лице в лице. Кодексът следва да изключва поведения в рамките на срещите между партньорите, които се основават на:

- обиди и ругатни;
  - обиден език и жестове
  - неуместни шеги
  - осмиващо и подкопаващо авторитета поведение
  - неподходящ или ненужен физически контакт
  - физическо нападение или заплахи за физическо нападение
  - сплашващи, принудителни или заплашителни действия и поведение
  - сексуални подмятания
  - изолация, отказ от сътрудничество или умишлено изключване
  - неуместни коментари за външния вид на човек
  - натрапчиви въпроси или коментари относно личния живот на човек и злонамерени клюки
  - обидни изображения и литература
  - посегателство над личното пространство в/ извън срещите като шпиониране или преследване (13).
- Създаване на обособена секция на сайта на Общината, където регламентираната възможност на гражданите да правят предложения, да предлагат петиции и да организират протести и демонстрации като форми на гражданска позиция да бъде представяна и да се публикува позиция на местната власт относно всяко предприето действие.
  - Създаване и поддържане на регистър на съществуващите активни граждански организации, мрежи, коалиции от организации или

неформални групи, които участват в обществени консултации и/или могат да влияят на формирането на политики (на местно ниво). Създаване на списъци с получатели към електронната поща на съответните служители от Общината, които отговарят за контактите с гражданите и гражданските организации в процеса на вземане на решения.

- Публикуване на сайта на Общината на разработени (вкл. в сътрудничество) наръчници или указания как гражданите да участват в процеса на формиране и изпълнение на местни политики.
- Създаване на електронни инструменти за улесняване участието на гражданите - като онлайн инструменти за видео връзка, излъчване на живо на определени заседания, формиране на общи групи в приложенията за изпращане на текстови съобщения.
- Медийно отразяване на предприетите на местно ниво граждански инициативи и резултата/ ефекта от тях.

Анализ на социално- икономическите показатели и практики в провеждането на политики на община Перник

За изпълнението на заложената в настоящия раздел цел, ще бъде приложен комбиниран метод за анализ. На базата на контент анализ върху писмения документален източник Последваща оценка на Общински план за развитие на община Перник за периода 2014- 2020 г., ще бъдат описани текущо използваните индикатори и ще бъдат отчетени стойностите им към края на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

периода с цел проследяване на изпълнимостта. На следващо място, ще бъде проведено кабинетно проучване за извеждане на 1 индикатор, който се проследява по отношение на избрана мярка в сферата на предприемачеството, която е определена в Общинския план за развитие на община Перник до 2020 г. По този начин ще се представя индикатор, който може да залегнат като цели за постигане през новия програмен период.

За изпълнението на заложената в настоящия раздел цел, ще бъде използван писмен документален източник (Последваща оценка на Общински план за развитие на община Перник за периода 2014- 2020 г.), а смислова единица на анализа са „индикаторите за резултат“, представени като част от цели семантични абзаци/ части от съдържанието на текста. Съответно ще бъде анализирана изпълняемостта на индикаторите през 2020 г. чрез отчитане на заложените начални стойности и постигнатите към момента на приключване на Общинския план такива (стойностите към края на периода или т.нар. целева стойност за 2020 г.). Ще бъде направено заключение относно степента на изпълнимост на Плана. Отделно, ако са налични, ще бъдат описани и стойностите на индикаторите, изпълнението на които е започнало по време на изпълнение на Плана за развитие, но не са били отчетени поради текущия (незавършен) характер на изпълняваните проекти. Оттук ще се изведат и предполагаемите приноси, които се очакват за бъдещ период.

В таблицата по- долу са обобщени индикаторите, залегнали към двете специфични цели на общинския план, както и целевите и постигнатите техни стойности. Изведени са общо 29 индикатора, от които са изпълнени 15 броя, неизпълнени са 12 броя, а за 2 индикатора липсва информация относно

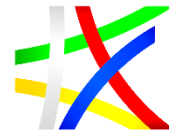
www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

степената на осъщественост, поради което не могат да се класифицират нито като изпълнени, нито като неизпълнени.

Индикатор за резултат	Целева стойност за 2020 г.	Постигната стойност към 2020 г.	Степен на изпълнение (като % от общата стойност или като % от 100)	Мярка, съотносима към индикатора
Създаване на нови предприятия	65	3	4,6%	Подкрепа за съществуващите средни и големи предприятия
Създаване на нови предприятия	4500	4259	94,6%	Подкрепа за съществуващите микро и малки предприятия
Нови предприемачи	100	-	-	Насърчаване създаването на нов малък бизнес
Работеща индустриална зона	1	0	0%	Изграждане на Индустриална зона Перник и

				привличане на фирми на нейната територия
Работещ логистичен център	1	0	0%	Подготовка за изграждането на логистични центрове
Публикуван инвестиционен профил	1	0	0%	Разработване на инвестиционен профил на община Перник
Обем на привлечените външни инвестиции	50	824	1648%	Разработване и реализиране на Стратегия и План за привличане на инвестиции в община Перник
Създадени интегрирани туристически продукти	12	0	0%	Създаване на интегриран туристически продукт
Рехабилитирани пътища	300	83,2	27,7%	Рехабилитация на съществуващата

				пътна инфраструктура
Новоизградени пътища	50	9,8	19,6%	Изграждане на нови елементи на пътната инфраструктура
Реализиран проект	1	2	200%	Въвеждане на интегриран градски транспорт на гр. Перник
Анализ	1	1	100%	Анализ на съществуващата изграденост и проблеми с ВиК мрежата в общината
Система и завод за отпадъци	2	2	100%	Изграждане на система за управление на отпадъците
Въведена система	1	1	100%	Насърчаване на разделното събиране на отпадъците

Разработени Стратегия и План	2	1	50%	Възстановяване на територии, увредени от въгледобива и от индустриална дейност
Намаляване на енергопотребление то от сградите	15	-	-	Повишаване на енергийната ефективност на сградите
Проекти	30	7	23,3%	Подобряване на естетиката на селищната среда
Проекти	20	32	160%	Подобряване на физическата среда
Анализ	1	0	0%	Анализ и оценка на настоящото състояние на подготовка на работещите и учащите
Система на учене	1	0	0%	Въвеждане на система за учене през целия живот

Проект	15	31	206,7%	Рехабилитация и обновяване на образователните заведения
Проект	3	3	100%	Развитие на здравеопазването
Проект	6	13	216,7%	Развитие на социалните услуги
Проект	5	18	360%	Развитие на културата
Проект	2	2	100%	Мониторинг на нивото на предоставяните административни услуги
Проект	5	5	100%	Развитие на административното обслужване
Програма за ПЧП	1	1	100%	Прилагане на механизмите на публично-частното партньорство за

				развитието на община Перник
Платформа за е- услуги	1	1	100%	Въвеждане на електронна платформа за предоставяне на общински услуги
Създадени свободни интернет (wi-fi) зони	10	14	140%	Подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до интернет инфраструктура

Източник: Последваща оценка на Общински план за развитие на община Перник за периода 2014- 2020 г., стр. 64-65 и стр. 74- 75

За осъществяване на индикатора „Нови предприемачи“ са необходими редица дейности и усилия от страна на търсещите бизнес реализация лица в сътрудничество с институциите (вкл. национални). Бюрократичният характер на започването на бизнес и невъзможността за ориентиране към целево и ниско рисково финансиране често са първите затруднения пред новите предприемачи. Така например сред малко известните примери за финансиране на стартиращи бизнес дейности е отпускането на целеви ресурс от Агенцията по заетостта (АЗ).

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

На страницата на АЗ е достъпна информация за насърчаване на предприемачеството на безработните лица да започнат самостоятелно или заедно с други лица стопанска дейност за производство на стоки и/или услуги. Съответно мярката е част от Закона за насърчаване на заетостта и включва следните компоненти:

- Целева група: по чл.47, ал.1 - Безработно лице, регистрирано в дирекции “Бюро по труда” с право на парично обезщетение за безработица, с одобрен бизнес проект за самостоятелна стопанска дейност за производство на стоки и/или услуги; По чл.47, ал.4, чл.48 и чл.49б – Лице, което е сключило договор по чл.47, ал.1 от ЗНЗ с ДБТ за започване на стопанска дейност за производство на стоки и /или услуги самостоятелно или с други лица;
- Субсидии за безработното лице: еднократна парична сума, вместо парично обезщетение за безработица, при условията и по реда на КСО (чл. 47, ал. 1);
- Субсидии за лице, сключило договор по чл.47, ал.1 с ДБТ: допълнителна сума в размер на 2840 лв. при условие, че осигурява заетост по одобрения бизнеспроект на друго безработно лице без право на парично обезщетение за безработица (чл. 47, ал.4); кредит за квалификация по предмета на стопанската дейност и/или нейното управление по одобрения бизнеспроект. Максималният размер на кредита е до 1000 лв. (чл. 48); възстановяват се разходите за ползвани външни консултантски услуги и/или съпътстващи услуги, в рамките на договора, в размер до 500 лв., съгласно утвърдена номенклатура и

лимита от Съвета за сътрудничество към дирекция "Бюро по труда" (чл. 49б).

- Задължения и санкции: безработните лица по 47, ал.1 от ЗНЗ сключват договор с дирекция "Бюро по труда" и ТП на НОИ; започват стопанската дейност в определения по договора срок и представят заверени копия от документи за извършена регистрация и разрешения за започване на стопанска дейност: а) копие на документа за регистрация или ЕИК (единен идентификационен код), съгласно чл.23 от Закона за търговския регистър или регистрация по друг законов ред; б) удостоверение за актуално състояние(в случаите без идентификационен код ЕИК); в) писмена информация от органа на приходите относно обстоятелствата по данъчно-осигурителна сметка от чл.87, ал.5 от Данъчно осигурителен процесуален кодекс /ДОПК/ във връзка с данните за задължителни осигурителни вноски по чл. 87, ал. 2, т. 8 ДОПК; г) копие от декларация на самоосигуряващо се лице по чл.1, ал.2 от Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица, български граждани на работа в чужбина и морските лица. От момента на започване на самостоятелна стопанска дейност до крайния срок на договора, ежемесечно до 25-то число на месеца, следващ изтеклия представят в ДБТ Декларация №1 за внесените осигурителни вноски във фондовете на ДОО, ДЗПО и НЗОК за изтеклия месец. При наемане на друго безработно лице, съгласно чл. 47, ал.4 - сключват трудов договор с него за срок не по-малък от 4 месеца и ежемесечно до 25-то число на месеца, следващ изтеклия представят в ДБТ Декларация №2 за внесените

осигурителни вноски във фондовете на ДОО, ДЗПО и НЗОК за изтеклия месец. При успешно завършване на обучението по чл. 48и в случай, че предоставеният кредит: а) е равен или по-малък от заплатените средства за обучение, възстановяват 50 на сто от получения кредит за обучение; б) надвишава заплатените средства за обучение, възстановяват разликата и 50 на сто от заплатените средства за обучение. За ползвани външноконсултантски и/или съпътстващи услуги по чл. 49б да представят в срока на договора по чл.47, ал.1 заявление за възстановяване на разходите и разходооправдателни документи. При неизпълнение на поетите задължения дължат неустойки, съгласно сключения договор или същия се прекратява.

- Процедурата: безработните лица по чл. 47, ал.1 от ЗНЗ трябва да преминат през следните стъпки: а) подават заявление с приложен бизнеспроект за самостоятелната стопанска дейност; б) в едномесечен срок от подаване на заявлението и бизнеспроекта, въз основа на предложението на комисията за одобрение или неодобрение на бизнеспроекта, директорът на ДБТ издава решение за сключване на договор за предоставяне на еднократна парична сума; в) в срока на договора по чл. 47, ал.1 от ЗНЗ, подават заявление с изискуемите документи за сключване на анекс с ДБТ по реда на чл. 47, ал.4, чл. 48 и чл. 49б от ЗНЗ (8).

Ролята на общината може да се сведе до осигуряване на така необходимата логистична и информационна подкрепа за стартиращите предприемачи в непознатото поле на бизнес средата. Ето защо като индикатор за изпълнение

за следващия програмен период може да се заложи създаването на общинско звено за инвестиции, независимо дали като част от структурите на общината или като самостоятелна агенция. В тази връзка ще бъде предоставен добрият пример на Столична община, открит на базата на кабинетно проучване на онлайн източници в периода ноември- декември 2021 г.

Столичната общинска агенция за приватизация и инвестиции (СОАПИ) е създадена с Решение на Столичния общински съвет през 2015 г. Според Правилника за дейността на СОАПИ основната цел на Агенцията е „да стимулира развитието на бизнеса в столицата, да привлече чуждестранни партньори и инвеститори, да подпомогне дейността на фирмите, които са регистрирани и развиват дейността си на територията на общината, да стимулира заетост и да подобри бизнес-климата в най-големия икономически регион на България. Приоритет в дейността на СОАПИ е насърчаване използването на иновациите и иновативните технологии с цел да се създаде устойчива бизнес среда, която да стане пресечна точка за българския и чуждия бизнес в София“ (9).

В следващите абзаци ще бъдат цитирани конкретни извадки от Правилника за дейността на Агенцията, които ще онагледят нейната роля и функции за развитието на бизнеса на територията на Общината.

Чл. 2

.....

(4) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) СОАПИ осъществява и осигурява провеждането на политиката за насърчаване,

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

привличане и подпомагане на инвестициите на територията на Столична община, съдейства за прилагането на мерките за насърчаване на инвестициите по Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ), прави предложения до Кмета на Столична община (СО) за издаване на сертификат за инвестиционни проекти с общинско значение и спомага за прилагане на насърчителните мерки от неговата компетентност.

(5) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) СОАПИ, съвместно с Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия, извършва действия възложени от Столичен общински съвет за разработване и изпълнение на дългосрочни и средносрочни програми за насърчаване на малките и средните предприятия на територията на Столична община, и оказва съдействие на малките и средните предприятия, на Агенцията по заетостта и на други организации за реализиране на програми за обучение и повишаване квалификацията на ръководителите и на заетите лица в малките и средните предприятия.

*Чл. 3. (1) (Изм. - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.)
Размерът на издръжката на СОАПИ е част от бюджета на Столична община и се гласува от Столичен общински съвет с годишния бюджет на общината.*

(2) (Изм. - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г., изм. - Решение № 322 по Протокол № 18 от 23.07.2020 г.) Проектът за приходите и разчета на разходите за дейността на Агенцията се изготвя от Столичната общинска агенция за приватизация и инвестиции и става

*част от проекта за бюджет на Столична община, който се гласува
ежегодно от Столичен общински съвет.*

.....

(5) Годишният отчет за изразходваните средства се внася от Надзорния съвет заедно с отчета на годишния план за работа по приватизация за утвърждаване в Столичния общински съвет.

*Чл. 5. (Нов - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) (1)
Насърчаването на инвестиции на територията на Столична община се извършва въз основа на годишен план за привличане на инвестиции, който се изготвя от СОАПИ и се приема от СОС.*

(2) Годишният план за привличане на инвестиции на територията на Столична община включва приоритетите в дейността по насърчаване на инвестициите през годината, в това число и списък на недвижимите имоти - частна общинска собственост, които могат да бъдат предмет на продажба или да бъде учредено възмездно ограничено вещно право върху недвижим имот, включен в списъка.

(3) В бюджета на СОАПИ като част от бюджета на Столична община за съответната година се предвиждат средства за извършване на инвестиционен маркетинг от агенцията.

Чл. 6

.....

(2) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Във връзка с осъществяване и провеждане на политиката за насърчаване, привличане и подпомагане на инвестициите на територията на Столична община

СОАПИ:

- 1. (изм. - Решение № 322 по Протокол № 18 от 23.07.2020 г.) разработва план и отчет на Столична община за насърчаване на инвестициите и за провеждане на общинската политика в областта на инвестициите;*
- 2. извършва инвестиционен маркетинг, като представя и рекламира възможностите за инвестиране на територията на Столична община;*
- 3. предоставя подробна информация на потенциалните инвеститори относно съдържанието на инвестиционния проект, необходимите документи и процедурата за сертифициране;*
- 4. съдейства на Кмета на Столична община за прилагането на насърчителните мерки по реда чл. 22з, ал. 3 от Закона за насърчаване на инвестициите.*
- 5. (изм. - Решение № 322 по Протокол № 18 от 23.07.2020 г.) по заявление на инвеститор за издаване на сертификат за инвестиция клас В извършва оценка на инвестиционния проект заедно с приложените към него документи по реда на чл. 18, ал. 5 от ЗНИ и Наредбата за привличане и насърчаване на инвестиции с общинско значение в Столична община и реда за издаване на сертификат за инвестиция клас В, приета от Столичен общински съвет. Изготвя становище за съответствие на инвестицията с условията по чл. 14 от ЗНИ и чрез Кмета на Столична община внася в Столичен общински съвет мотивирано предложение за издаване или*

отказ за издаване от Кмета на Столична община на сертификат за клас инвестиция В по чл. 19, ал. 2, т. 3 от ЗНИ.

- 6. съдейства на инвеститорите за реализиране на инвестиционните им проекти, като подпомага информационното и индивидуално административно обслужване, и съдейства за прилагане на мярката за съкратени срокове за административно обслужване при условията и по реда на Закона за насърчаване на инвестициите и правилника за прилагането му;*
- 7. оказва съдействие на инвеститорите за решаване на възникнали правни проблеми и при необходимост осъществява посредничество при решаването им;*
- 8. съдейства на инвеститорите за осъществяване на контакти с потенциални партньори, като организира и участва в срещи с тях. За тази цел осъществява и поддържа контакти с браншови и други бизнес организации;*
- 9. за подпомагане на инвестиционни проекти в областта на малкия и среден бизнес извършва консултации на потенциалните инвеститори относно възможностите за реализиране на проектите и разяснява необходимите конкретни действия. В тази връзка работи в тясно сътрудничество с Общинския гаранционен фонд за малки и средни предприятия с оглед използване на неговите възможности за подпомагане осъществяването на инвестиционни проекти в областта на малкия и среден бизнес.*

10. осъществява, предвидените в нормативната уредба действия за подпомагане и осъществяване на предложените инвестиционни проекти, проекти в областта на публично-частното партньорство и по Закона за малките и средни предприятия;
11. създава и поддържа база данни за обслужваните инвестиционни проекти, за фазите на тяхната реализация, както и за издадените сертификати за инвестиция клас В от общината. Поддържа регистър на инвестиционните проекти;
12. осъществява слединвестиционно съдействие на инвеститорите;
13. следи за изпълнението на инвестиционните проекти по отношение на срока и размера на инвестициите и взаимодействия с компетентните органи за прилагане на чл. 19, ал. 2 от ЗНИ;
14. след изрично възлагане със заповед на Кмета на Столична община осъществява от името на Кмета на Столична община контрола по изпълнението на инвестиционните проекти от общинско значение, като в тази връзка осъществява действия по предявяване и събиране на предвидените в договорите неустойки в случаите на неизпълнение, както и действия по развалянето на договорите за прехвърляне на права по ЗНИ в съответствие с нормативната уредба.
15. осъществява сътрудничество с областните управители и с органите на местното самоуправление, както и с регионални и национални сдружения с нестопанска цел за привличане на инвестиции и за развитие на инвестиционния потенциал на територията на Столична община;

16. осъществява контакти с Българската агенция за инвестиции, Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия и други органи на централната изпълнителна власт с правомощия и функции в областта на насърчаване на инвестициите в страната, както и с търговските камари;
17. съдейства за издаването на документ от Кмета на Столична община, удостоверяващ изпълнението на инвестиционния проект по реда на чл. 116, т. 8 от Закона за насърчаване на инвестициите;
18. изготвя годишен доклад за издадените сертификати за инвестиция клас В и предоставените насърчителни мерки и го внася в Столичен общински съвет. Изпраща доклада на Кмета на Столична община за предоставянето му на областния управител и изпълнителния директор на Българската агенция за инвестиции и за включването му в годишния доклад за инвестициите в страната по чл. 116, т. 5 от ЗНИ;
19. поддържа на интернет страницата на СОАПИ:
- а) актуален списък със свободните терени и други недвижими имоти за осъществяване на инвестиции;
  - б) формуляри и образци за кандидатстване за получаване на сертификат за инвестиция клас В и ползване на насърчителните мерки по ЗНИ;
  - в) информация за издадените сертификати за инвестиция клас В от общината.

Чл. 11. (Отм., предишен чл. 10, изм. - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Главният изпълнителен директор на СОАПИ:

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- (1) Представява, организира и ръководи цялостната оперативна дейност на агенцията съобразно закона и решенията на Надзорния съвет.*
- (2) (Изм. - Решение № 322 по Протокол № 18 от 23.07.2020 г.) Сключва приватизационните договори на основание чл. 4, ал. 4 от ЗПСК.*
- (3) (Изм. - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Сключва договорите с външни лица и организации за извършване на необходимите на СОАПИ услуги и дейности.*
  - (4) Назначава тържните и конкурсните комисии.*
- (5) (Изм. - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Разрешава извършването на разходи съгласно получените бюджетни средства и в рамките на утвърдените от НС на СОАПИ лимити.*
- (6) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Анализира, подготвя и прилага мерки за:*
  - 1. опростяване на административната и нормативна уредба за бизнес структурите в Столицата;*
  - 2. подобряване на финансовото обслужване на регистрираните в столицата фирми;*
  - 3. подобряване на конкурентната среда и конкурентноспособността на предприемачите;*
  - 4. подпомагане на икономическата активност на столичния бизнес.*
- (7) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Възлага на администрацията на СОАПИ конкретни задачи с цел създаване на обща благоприятна среда за бизнеса, свързана с намаляване на бариерите в търговията на местно ниво, редуциране на административно-правните*

бариери и издаване на необходимите разрешителни от съответните столични районни администрации.

(8) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Организира административното подпомагане на стартирането и развитието на стартиращи фирми чрез оказване на директна подкрепа на предприемачи и стимулиране на процеса на европеизация и интернационализация на иновативни фирми чрез улесняване на достъпа им до информация за международни програми за обучение и подпомагане, до международни пазари и чуждестранни партньори.

(9) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Организира предоставянето от страна на СОАПИ на административни услуги, свързани с:

- 1. провеждане на срещи с инвеститори и инициативи, свързани с промоциране на бизнес климата в столицата;*
- 2. организиране и провеждане на срещи в общината с отговорните по конкретния въпрос служители;*
- 3. събиране и поддържане на информация за гр. София и региона;*
- 4. общи консултации и съдействие за стартиране на бизнес;*
- 5. помощ с административни въпроси;*
- 6. организиране на офис и конферентни зали в началната фаза;*
- 7. съвети за бизнес планиране;*
- 8. информация за стимули и финансиране;*
- 9. помощ при намирането на персонал;*

10. *установяването на контакт с обществени институции, групи със специални интереси /камари/, банки;*
  11. *информация за данъчното регулиране;*
  12. *организиране на Бизнес Мероприятия;*
  13. *придружаване до съответния терен (сграда)/представяне на неговите предимства и недостатъци;*
  14. *представяне на възможностите за наемане или закупуване на терени, сгради, помещения и консултиране за процедурите за съответната сделка;*
  15. *предоставяне на допълнителна информация за общината;*
  16. *консултиране при решаване на проблемите от компетенцията на местните власти и съдействие при решаване на проблеми от компетенциите на полиция, пожарна, ХЕИ и др.*
- (10) (Нова - Решение № 497 по Протокол № 86 от 23.07.2015 г.) Чрез администрацията на СОАПИ организира събирането и поддържането на информацията относно:*
1. *налична общинска земя, която може да се отдаде под наем или продаде и конкретните условия за това;*
  2. *налични свободни производствени или административни сгради и тяхното състояние и условия за инвестиции;*
  3. *данни, касаещи работната сила - брой и структура на населението, степен на образование, квалификация, заетост, ниво на работните заплати (по сектори);*

4. развити сектори и приоритети за развитие на общината и районите (предпоставки, ресурсни дадености, транспортна достъпност, профил на икономическа активност, наличие на маркетингов профил и т.н.);
5. налична общинска инфраструктура и възможности за развитието ѝ чрез партньорство с частен сектор;
6. цени на земя, ток, вода, газ, централно отопление, транспорт, човешки ресурси и др.;
7. информация за сектора на услугите;
8. информация за проекти за икономическо развитие на общинско ниво;
9. информация за проекти на частни фирми.

.....

Добри практики, насочени към подобряване на процесите на участие на гражданското общество при формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство

Проучването е проведено на национално и европейско ниво- в страна членка на ЕС- Франция. Дейността е насочена пряко към нуждите на служителите на общинска администрация Перник, като е основа за изпълнението на останалите дейности и задоволяване идентифицираните нужди на всички целеви групи, обхванати от проекта.

Добри практики в общините в България

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Столична община

Още през 2017 г. Столична община публикува, че нейната администрация прилага Система за управление на качеството съгласно изискванията на международния стандарт ISO 9001:2015. За изпълнението на Политиката по управление ръководството на общината заяви като свои приоритети:

- Укрепване на ролята на местната власт чрез осъществяване на ефективен диалог и тясно сътрудничество с граждански и неправителствени организации и с бизнеса с цел по-добро интегриране на местно, областно и национално ниво;
- Привличане на допълнителни ресурси по линия на национални и международни програми и фондове и обединяване на усилията на всички заинтересовани страни за осигуряване на икономическия и културния просперитет на Столична община.

Столична община

Инициатива „Новата гора на София“

Залесителната инициатива е крачка към превръщането на София в по-чиста и зелена община. След успешната инициатива „Мисли чисто“, Столична община стартира засаждането на Новата гора на София през 2017 г. До 2021 г. са засадени 225 дка площ с над 120 000 фиданки липа и акация в ж.к „Суходол“. Със съдействието и под експертизата на лесовъдите от общинското предприятие „Управление на общински земи и гори“ към Столична община инициативата е продължена със залесяването на втората гора- край село Негован. След 2 залесителни кампании през 2022 г. там вече растат 30 500

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

фиданки цер на обща площ от 48,8 дка. Целта ни е през пролетта на 2023 г. да се засадят още 32 дка с 20 000 фиданки цер.

Инициативата се осъществява изключително с помощта на доброволци.

Предимства

- Създаден е отделен уебсайт, който съдържа актуална информация за периодите на залесяване, както и локацията на дейностите.
- Поддържа се и Facebook страница на инициативата, в рамките на която се публикуват актуални снимки на всички участници. Разчита се на широко медийно отразяване, като се разпространяват актуални новини и се правят призиви за привличане на участници.
- Създадена е възможност за придвижване с градски транспорт до локацията за залесяване, като е предоставен и маршрут на движение на превозните средства.
- Дръвчетата, инструментите и консумативите са осигурени от Столична община. На доброволците се предоставя и информация за подходящия тип облекло при влизане на терен.
- Възможност за екипна фирмена дейност- инициативата се припознава като социален ангажимент и множество компании я използват за сплотяване на колективите и демонстриране на корпоративна социална отговорност.
- Приемственост във времето, дълготрайна и разпознаваема инициатива.
- Таргетиране на широка група от участници от гражданското общество.

Столична община

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

С участие на граждани и популярни (спортни) звезди на България в столицата се организира веложестивие и маратон през ключови места на столицата. Събитието се организира от „София- европейска столица на спорта“, Центърът за градска мобилност и Столична община. Съответно се раздват отличителни тениски за участниците, организират се и томболи с награди.

Целта на кампанията е да се отпрати послание за по-чист въздух в столицата, но и да се предоставят повече възможности на жителите на града за спорт и активен начин на живот.

Предимства:

- Поддържа се и Facebook страница на инициативата, в рамките на която се публикуват актуални снимки на всички участници. Разчита се на широко медийно отразяване, като се разпространяват актуални новини и се правят призиви за привличане на участници.
- Приемственост във времето, дълготрайна и разпознаваема инициатива.
- Таргетиране на широка група от участници от гражданското общество.

Община Варна

Община Варна има внедрена Система за управление на качеството спрямо международен стандарт ISO 9001:2015 с обхват: „Административно – правно и информационно обслужване на физически и юридически лица“. Сертификатът е придобит през 2017 г. и е валиден до септември 2020 г. ISO 9001:2015 е стандарт, който определя изискванията за Система за управление на качеството при предоставяне на административни услуги, и дава възможност за създаване на организация за бързо, ефективно и законосъобразно

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

административно обслужване с отчитане на изискванията на гражданите и юридически лица и спазване на принципите за прозрачно управление. Община Варна разви и приложи Система за управление на здравето и безопасността при работа спрямо стандарт ISO 45001:2018 (за периода 2019-2022 г.).

В общината е приложен електронният регистър „Сигнали“ с цел оптимизиране на работните процеси и цели по-ефективно изпълнение на функциите от страна на служителите в администрацията. Регистърът представлява програмен продукт, в който се въвеждат всички сигнали от граждани, постъпили по някой от комуникационните канали за подаване на сигнали. В регистъра се отразява цялостната дейност по сигналите – от постъпването им до закриването им. С внедряването му се постигна: спестява се времето за обработка на сигнала, респ. за отговор до подателя; намалява се броят на служителите, ангажирани с обработване на сигнала; създава се възможност за осъществяване на ежедневен сроков контрол; свеждане до минимум вероятността за липса на реакция по сигнал; изготвяне на справки по различни критерии, за последващ анализ и наблюдение, както и за вземане на управленски решения; дава възможност за изготвяне на „обща“ картина на проблемите, касаещи отделни общности, територии или дейности.

Община Варна

През 2020 г. в град Варна се сключи меморандум за сътрудничество и партньорство, целящ постигане на интелигентна специализация на Варна чрез изградени връзки между наука и бизнес и положителната динамика в секторите с най-висока добавена стойност. Под егидата на общината всички

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

партньори (сред които учебни заведения, предприятия, научни институти, бизнес клъстери, асоциации и сдружения) декларират своята подкрепа за бъдещи дейности и усилия в посока реализиране на потенциала на морската столица като Варна- Град на Знанието. Като част от партньорските организации, то страните декларират своята готовност да участват в общи проекти и инициативи, които предполагат сдружаване и обща работа, но и да задълбочат връзките между наука и бизнес и развитие на секторите с най-голям потенциал (в т.ч. в сферите на туризма, ново ниво на медицината, информационните технологии, транспорта и морската индустрия).

Предимства:

- Община Варна и компаниите от ИКТ сектора по този Меморандум ще си сътрудничат в намирането на нови и дигитални решения, ще работят за създаването на команден център за подпомагане на умните и зелени градове на Северна България, както и за създаване на възможности за усвояване на нови знания и умения съответстващи на бурното развитие на Европа и света;
- Образователните институции и бизнеса по този Меморандум ще си сътрудничат в инициативи за повишаване знанието и уменията на младите и активни граждани на Варна и ще работят за създаване на среда за тяхната съвременна изобретателност, реализация, и предпоставки за европейска конкурентноспособност.
- Меморандумът няма правна сила, но отразява намеренията за сътрудничество и общи действия между подписалите го страни.

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Меморандумът е отворен и към него по всяко време може да се присъединят и други организации/компани, подкрепящи усилията за развиване потенциала на Варна.

Община Бургас

В общината се прилага Етичен кодекс за поведение на служителите в общинската администрация. Той се основава на изискванията на: Европейски кодекс за добро поведение на администрацията; Решенията на Европейският съюз за правата на гражданите за добро поведение и добра администрация; Закона за администрацията; Закона за държавния служител, Наредбата за административното обслужване; Административно-процесуалния кодекс и Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация. Целта на Кодекса е да укрепи общественото доверие в морала и професионализма на служителите, както и да повиши авторитета на общинската администрация. Спрямо Кодекса „Служителите работят безпристрастно и непредубедено, като създават условия за равнопоставеност на разглежданите случаи и засегнатите лица и предоставят качествени административни услуги, достъпни за всички“.

Община Бургас

В Общината функционира доброволчески корпус- неформална структура, изградена от младежите, преминали през Младежка академия за доброТворци, осъществявана отново от Общината. Доброволците биват координирани и подпомагани от отдел „Превенции и младежки политики“, в частност от началник отдел. Предимства:

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Всеки желаещ да се включи в обществените дейности на екипа трябва да премине през обучителната академия, която набира и обучава младежи от Бургас (15 – 29 годишни) в актуални тематики със специалното участие на съвременни будители гражданското общество. Академията изисква екипна работа, разработване на решения на ежедневни предизвикателства. Проектите биват представени в края на формата пред компетентно жури, включващо кмета на Община Бургас и специалисти от различните сфери. Бива излъчен проект-победител, който се реализира с финансовата подкрепа на общината.
- Мултипликатор на дейността: досег с гражданския сектор и възможност за бъдещо включване в него.
- Приемственост във времето, дълготрайна и разпознаваема инициатива.

Община Бургас

Проектът "Създаване и развитие на Бизнес инкубатор- Бургас" BG161PO003-2.2.01-0017-C0001 се финансира от Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 г. Насочен е към хора с бизнес идеи, новостартиращи предприятия с потенциал и доказали се МСП. Основните дейности са: създаване и разработка на интернет страница и виртуален инкубатор, ремонт и реновиране на сграда-паметник на културата за нуждите на инкубатор Бургас, инкубиране и подкрепа на фирми. Целта на Бизнес инкубатор - Бургас е създаване на преференциални условия за стимулиране и ускорено развитие на малки и средни предприятия, и повишаване конкурентоспособността и устойчивото развитие в регионален

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

план. Срокът за финансиране на проекта е 36 месеца с задължителна гарантира устойчивост от още минимум 5 години.

Добър пример от Франция за изпълнение на политики на местно ниво с участието на граждански организации

Представяне на 5 програми в подкрепа на бежанците във Франция с участието на заинтересовани страни (14):

- Френски съвет за бежанците (FRC). Основана през 2013 г., FRC е независима неправителствена организация, предоставяща практическа подкрепа на бежанците във Франция с цел да им помогне да изградят отново живота си. Служителите на FRC работят директно с бежанците, като улесняват достъпа до образование, възможности за работа и правна помощ. Организацията е домакин на няколко програми, включително интеграционни семинари, фокусирани върху снабдяването на мигрантите с уменията, необходими, за да станат „продуктивна част от приемащото общество“. Бежанците научават за „френския пазар на труда и културата на работното място“, докато получават уроци по френски език. Програмата Teach a Refugee на FRC има за цел да „свърже местните граждани с търсещите убежище и бежанците чрез езикови курсове“. От 2016 г. 863 имигранти са се възползвали от тази програма, която има за цел да премахне езиковите и културни различия между имигранти и местни жители. FRC също така помага на бежанци, които

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

може вече да са получили професионална квалификация, като работи за валидиране на всички съществуващи степени и трудов стаж.

- Фестивал на бежанската храна. В партньорство с град Париж и организацията с нестопанска цел Food Sweet Food се провежда ежегодно фестивал през юни около времето на Световния ден на бежанците (20 юни). Food Sweet Food работи с местни ресторанти в града, за да отворят кухните си и да променят менютата си с местни ястия, приготвени от готвачи бежанци. След това публиката получава покана към тези ресторанти, за да се ангажира с кухнята и хората. Food Sweet Food разглежда кухнята като начин за преодоляване на празнините и обединяване на различни общности- целта на този фестивал е да създаде среда за промяна на културните възприятия, да създаде диалог и да улесни интеграцията на бежанците. От началото си през 2016 г. Фестивалът на бежанската храна е видял готвачи от Кот д'Ивоар, Ирак, Сирия и др. Други европейски градове също приветстват събитието. Фестивалът на бежанската храна ежегодно включва от повече от 116 000 граждани и 239 готвачи в 19 града.
- Лекари без граници. Добре известни с предоставянето на медицински грижи на онези, които нямат достъп до тях, Лекари без граници (MSF) също са активни във Франция, като са насочени специално към непридружени непълнолетни. MSF работи за предоставяне на правна, медицинска и друга подкрепа на непълнолетни, които не могат успешно да кандидатстват за закрила на детето. Много млади бежанци се оказват изключително уязвими, особено по отношение на намирането на

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

жилище. За да коригира това, MSF предлага на непридружени непълнолетни нощувки при спешни случаи в Париж и Марсилия, приемайки до 150 непълнолетни на вечер. Освен това MSF прави редовните си мобилни здравни клиники достъпни за „мигранти от всички възрасти в Париж“. Само през 2019 г. „734 непълнолетни са се възползвали от услугите на [MSF]“.

- Официално известен като „Комитет за здравето на изгнаниците“, Amnesty International, Cimade и Groupe Accueil Solidarité създават Comede през 1979 г., за да защитават здравето и правата на „бежанци, търсещи убежище, непридружени непълнолетни чужденци и други имигранти/чужденци“ във Франция . Comede предлага медицински, психологически, социални и правни грижи за тези уязвими групи с цел да им помогне да повишат своята автономност. Comede управлява горещи линии, за да свързва хората с всякакви услуги, от които може да се нуждаят, когато за първи път пристигнат във Франция. Използвайки горещи линии и работейки заедно с адвокати, доставчици на здравни услуги и социални работници, Comede е помогнал на повече от 100 000 души от основаването си през 1979 г.
- Армията на спасението. С активно присъствие в повече от 130 държави, Армията на спасението е една от най-големите благотворителни организации в света. „Съвместен проект между Париж и съседния Сен Дени“, управляваният от Армията на спасението приеман център е отворен за всички мигранти и бежанци всеки ден от седмицата. Открит през 2019 г., центърът има за цел да помогне на нарастващия брой

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

бежанци, които се оказват в бедни селища, когато пристигнат във Франция. Центърът разполага с душеве, станция за зареждане, перални и спални помещения. Бежанците също могат да намерят безплатна закуска в друг център наблизо. Центърът за настаняване също така е домакин на уроци по френски език и с 2000 квадратни метра пространство има капацитет да побере 70 души, но често посещава стотици посетители.

Анкетно изследване с представители на общинската администрация, бизнеса и неправителствения сектор, локализирани в община Перник

За оценка участието на заинтересованите страни в процеса на формиране и изпълнение на местната политика, са конструирани анкетни карти, разпространени сред представители на общинската администрация, бизнеса и неправителствения сектор, локализирани в община Перник. Валидно попълнените и обработени анкетни карти са общо 105 на брой. След логически преглед са изключени 14 карти от събраните, т.е. при реално осъществени на терен 119 карти за анализ остават 105 броя. От гл.т. на обхвата на целевите групи, то са обхванати 23 представители на общинската администрация и 82 представители на бизнеса и неправителствения сектор.

В Приложение 1 е представен макетът на анкетните карти, който по подобие на Индекса на гражданското участие е структуриран в следните 3 тематични области а) законодателство (правна и нормативна рамка); б) инициативи на заинтересованите страни; в) резултати от инициативите върху местните

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

политики (в частност прилагането на Общинския план за развитие на Перник за периода 2014- 2020 г.). В Приложение 2 са предствени графики на отговорите, получени от двата въпросника.

Срокът на провеждане на анкетното изследване е месец юни 2021 г. Окончателна обработка на картите и извеждане на дескриптивен анализ на отговорите: месец юли 2021 г.

Участниците са подбрани чрез метода на непредставителна извадка. Анкетните карти са изпратени по имейл, като двете целеви групи разполагаха с линк към Google Drive за достъп до електронната анкетна карта:

- Линк за достъп до анкетната карта за представители на общинската администрация: <https://forms.gle/Ysj5uuzatD9mDtrx5>
- Линк за достъп до анкетната карта за представители на бизнеса и НПО, функциониращи на територията на община Перник: <https://forms.gle/7iG4EmZRUMa7qsQE8>

Списъкът с имейли на представители на местна власт е предоставен от община Перник; отново от същия източник са предоставени имейли към бизнес организации и неправителствени организации, като всеки от респондентите е помолен да препрати въпросника на поне още 1 представител на друга бизнес организация/ НПО (т.е. приложен е т.нар. метод на „снежната топка“).

Основни резултати от анкетното проучване сред представители на общинската администрация:

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Поради малкия обем на извадката е предпочетено да не бъдат събирани демографски данни за респондентите, за да се гарантира пълната им анонимност и да се насърчи споделянето на мнения.
- Респондентите от целевата група като цяло проявиха нагласа да споделят повече за полетата на диалога, при които се наблюдава най-ниска степен на конфликтно взаимодействие. Там, където в практиката са се сблъскали с конфликти, остава по-слабо представена тема. Респондентите не се чувстваха свободни да излязат извън предложените отговори във всяко от трите наблюдавани тематични полета и само едно лице сподели в опция „Друго“ за наличие на конфликти при „Прилагане на он-лайн инструменти за консултация за ограничаване на събиранията по време на пандемията“.
- По първото тематично поле „Среда на гражданско участие“ като сфери, в които администрацията е срещала най-силен отпор от страна на заинтересованите страни през последните седем години се откриха: „Регламентирането на дейността на обществени съвети и други консултативни структури“ и „Обществените консултации около законопроектите и предложенията за решения на местно ниво“. Съответно най-ниска е конфликтността при взаимодействието по „Осъществяването на различни форми на пряка демокрация – референдуми (национален и местен), граждански инициативи и др.“ и „Наличието на стратегически документи/ стандарти, които насърчават включването на гражданите и бизнеса в процеса на вземане на решения (вкл. наръчници или указания как гражданите да участват)“.

- При вярното тематично поле „Практики/ проявления на гражданско участие“ са възниквали противоречия със заинтересованите страни по темите за „Насърчаването на доброволческите инициативи и членуването в организации“ и „Предоставяне на подкрепа/ участие на администрацията за/ в гражданските/ бизнес инициативи и действия“. Съответно за периода 2014- 2020 г. най- слаба конфликтност според администрацията се отчита при „Качеството на изготвяните становища и предложения за акта, който се провежда консултационно“ и „Насърчаването на доброволческите инициативи и членуването в организации“. Доброволчеството и привличането на членове към организациите на заинтересованите страни изглежда е темата, по която се наблюдава разделение в позициите- за част от анкетираните това е била точка, водеща до дискусии и напрежение в отношенията, за другите.
- По тематичното поле „Ефекти на гражданското участие“ за наблюдавания седемгодишен период е регистрирано напрежение при диалога за „Подпомагане на развитието на капацитета на организациите на бизнеса и гражданите“ и „Медийното отразяване на гражданската/ бизнес активността от собствените медийни канали на общината“. От друга страна, най- слабо конфликтни са били взаимодействията по направлението „Постигането на промяна в разглежданите проекти на документи/ решения след диалог с гражданите/ бизнеса“.

Основни резултати от анкетното проучване сред представители на бизнес организации и неправителствени организации

- Обхванати са по-голям процент жени в изследването, а от гл.т. на възрастовия профил има по-голям превес на отговорите във възрастовата група 35- 50 години. Преобладават и респондентите от бизнес сектора. Сложен е и контролен въпрос за отсяване на отговори, несъотнесими към обхвата на настоящия въпросник, благодарение на който 14 анкетни карти са елиминирани от натрупаните отговори.
- С първият въпрос на анкетата се целеше разбиране доколко заинтересованите страни биват изслушвани от местната администрация и техните виждания намират израз във възприетата политика. Макар мнозинството от респондентите да заявяват наличие на изслушване и отчитане на тяхното мнение, то няма твърдо и голямо ядро на изцяло утвърдителните отговори. Това означава, че или процесът на комуникация не е достатъчно добър, или административните служители изкривяват и пречупват взетата от консултациите информация за преследване на конкретни цели.
- Положително е, че прилаганите форми на диалог със заинтересованите страни следват като цяло удачна времева рамка. Не малък процент от анкетираните се затрудняват обаче в отговора на този въпрос, което е сигнал, че на места процесът на консултация е приет за даденост и няма или не се търси разбиране за неговата времева рамка.
- Огромното мнозинство от анкетираните заинтересовани страни подкрепят необходимостта от по-добра отчетност на заседанията на

общинския съвет на Общината. Това ще повиши допълнително прозрачността на обсъжданията, а оттук и доверието в администрацията.

- Прозрачността и отчетността на целият процес на вземане на решение е възможно да бъде подкрепена с предоставяне на обосновани отговори на всяко подадено от заинтересованите страни искане. Нисък е делът на лицата, които не считат, че обратната връзка от администрацията ще допринесе за подобряване на местните политики и процесът на тяхното вземане.
- Респондентите като цяло са съгласни, че обществената активност около формирането на политики в Общината е висока. Все пак 10% от запитаните не виждат силна активност в населените места на Общината. Това индикира, че определени структури се считат за формално съществуващи и без принос за благосъстоянието на общността.
- Представителите на заинтересованите страни подкрепят предложението за оказване на подкрепа от страна на Общината (под формата на наръчници и насоки за гражданско включване във формирането на местните политики). По този начин Общината ще се превърне в гарант за формирането на общностните мрежи на граждани/бизнес. Това от своя страна ще подкрепи сега съществуващите организации и ще засвидетелства партньорския подход на местната власт.
- Анкетираните са на мнение, че Общината трябва да предоставя повече възможности за он-лайн взаимодействие и обмяна на опит. Малък е

делът на гражданите, които не припознават необходимостта от дистанционен досег с община Перник при обсъждането на политиките. Интересно е да се изследва отказът и непризнаването на дигиталните форми на комуникация и дали самите процедури на тяхното прилагане не се разпознават като заплаха за контакта между страните.

- Голяма част от респондентите (67%) споделят, че няма достатъчно добре развити на този етап форми на участие на заинтересованите страни на местно ниво. Това е своеобразна оценка от самия глас на гражданите, т.е. на лице е една критична саморефлексия, която се предполага, че ще доведе до импулс и инициативност за утвърждаване на местна сцена през следващите години.
- Интересно е, че социалните мрежи добиват популярност за различни кампании на анкетираните лица. Това може би е една от стратегиите, които ще добиват най-широка популярност сред заинтересованите лица за привличане на съмишленици. За 17% от анкетираните обаче социалните медии все още не са инструмент за осъществяване на преследваните цели и/или намиране на сходни организации, изграждане на мрежи и т.н. Един по-задълбочен анализ тук предполага да се види кои организации все още странят от социалните мрежи, поради какви причини и дали е възможна промяна на мението на база добрите примери от страната и чужбина например.
- Говорейки по-конкретно за доброволчески каузи, то изглежда те все още набират популярност в населените места на Общината. От анкетираните 67% не смятат, че подобни инициативи се

разпространяват в населеното им място. Други 5% пък не се ангажираха с отговор на въпроса, което може да се ратълкува като слаба запознатост с темата и/или непознаване на инициативите на местно ниво.

- Медиите се разпознават от голяма част от анкетираните като средство за популяризиране на дейностите на обществените/ консултативните съвети по различни тематки. Все пак за близо всеки десети от анкетираните медиите не са фактор за информиране на обществеността от гл.т. на активността на заинтересованите страни. Дали тази негативна констатация е следствие на неинформираност и/ или на предубеждение към медийните канали, то настоящето изследване не успя да постигне като отговор.
- Като контролен въпрос (спрямо първия въпрос) в края на анкетата отново беше попитано дали местните политики се повлияват от дейността на гражданите. Отново им потвърждение, че местните политики отчитат вижданията на заинтересованите страни и вървят в посока на по- добро взаимодействие, откритост и адаптивност.
- Макар и преобладаващата част от анкетираните (73%) да споделят за наличието на промяна от 2014 г. насам в отношението на институциите към гражданското участие в процеса на вземане на решения, то за 21% от респондентите няма никакво изменение на състоянието на диалога.
- Представителите на организациите на бизнеса и НПО споделят, че като капацитет са се развили съществено от 2014 г., което е и предпоставка за по- високата им степен на участие и ангажираност в местния политически процес.

- Освен промяна на отношението на местната власт, то и отношението на медиите към гражданската активност търпи промяна в годините след 2014 г. За 54% от анкетираните медиите са променили своята визия в отразяването на местните инициативи на заинтересованите страни. Все пак други 40% не споделят това мнение. Запитани за посоката на промяната в медийното поведение, то огромната част от анкетираните (78%) са на мнение, че обективът се насочва все по-често към гражданите и техните инициативи. Все пак за 20% има промяна, но в отрицателен план. Търсенето на сензации и отразяването на следствията от здравната пандемия е възможно обяснение за генерирането на отрицателния отговор в проведената анкета.

Препоръки относно участието на социално-икономическите партньори в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие за периода 2021-2027 г.

В последният раздел на настоящия наръчник са представени препоръки към заинтересованите страни в три основни сфери на диалога.

Жизненото гражданско общество е основен компонент на демократичните общества и устойчивите, приобщаващи и добре управлявани икономики. През последните години иновативните модели на гражданско участие, самоорганизация и социална мобилизация стават все по-разпространени. В Европа и по света сме свидетели на много нови форми на граждански

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

активизъм, които са по-активни, неформални, местни, фокусирани върху проблемите и широко свързани в мрежа. Гражданите вече не са пасивни наблюдатели в организациите с масово членство, а по-скоро искат да оформят резултатите и да играят по-активна и участваща роля в процесите на вземане на решения. Така гражданите се събират в местни групи по спонтанен и неформален начин включително чрез социалните медии с цел да участват в дебатите по конкретни проблеми.

- Препоръка: изграждане на неформални канали за комуникация с гражданите, вкл. в социалните медии и чрез обособени секции на сайта на община Перник.

Гражданските групи и социалните движения са намерили нови начини да се свържат отново с широката общественост (често чрез използването на технологии), което е част от стратегията им за набиране на членска маса и последователи. Организациите на гражданското общество също страдат и от липсата на стабилно финансиране и често изпадат в позиция на зависимост от донори и/или правителствени програми.

- Препоръка: Изграждане на капацитета на гражданските организации с оглед осигуряване на активност при заинтересованите страни в процеса на консултации. Дори при съществуване на отлична законова среда за развитие на гражданските организации, то е възможно част от тях да са активни само в определени периоди и да нямат капацитет да осъществяват непрекъсната дейност. Като начин да помогне за компенсиране на спада в донорското финансиране, общината може да домакинства форуми за разискване на ситуацията на гражданските групи

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

и социалните движения и да се търсят алтернативи за свързването им с широката общественост (напр. често чрез използването на технологии, мобилни телефони, социални медии и интернет платформи) като средство за групово финансиране (индивидуалните дарения се набират по- бързо и по- лесно като добри примери в тази връзка могат да споделят някои от големите организации като UNICEF).

Въпреки предизвикателствата пред съществуването на традиционните, но и на новите организации на гражданското общество, те все пак имат потенциала да влияят на социалната промяна, да подобряват изготвянето на политики чрез основани на доказателства и свързани с политиката знания и да предоставят разнообразие от социални услуги (особено на хора в неравностойно положение и уязвими).

- Препоръка: в рамките на диалога със заинтересованите страни да се изискват важни гледни точки и новаторски подходи към местните проблеми. Да се насърчава споделянето на произтичащи от технически опит решения. Само така общественият диалог относно решенията, които засягат живота на местните хора и околната среда, може да се справи с правителствата около прилагането на политиките и да се генерира социален капитал и доверие. Този принцип стои в основата на сплотените общества. Явните сравнителни предимства на организациите на гражданското общество включват способността да се преодолеят различията между различните части на обществото и да се осигури важна връзка между властите, бизнеса и гражданите.

Представителите на заинтересованите страни могат да помогнат за улесняване на по-голямо участие и ангажираност на гражданите в процеса на политически, социални, икономически и управленски реформи. Като такива, участниците в гражданското общество са ключови социални заинтересовани страни, които играят важна роля в обществото. Гражданското общество трябва да бъде овластено, а организациите на гражданското общество трябва да играят по-видна роля в демократичното управление, вземането на решения и наблюдението.

- Препоръка: медийно отразяване на всички участия на гражданите в приемането и изпълнението на местните политики. Поддържане на архив с взетите решения и отразяване на гласуванията на заинтересованите страни.

Що се отнася до ангажирането на заинтересованите страни от страна на правителствата и обществените институции, излизането отвъд консултациите и изграждането на по-задълбочено сътрудничество и партньорства с гражданското общество е важно за постигане на по-широко участие на обществото и повишена местна ангажираност към реформите.

- Препоръка: в „континуума на ангажираност“ могат да бъдат идентифицирани няколко нива на най-добра практика на ангажираност с гражданското общество: а) обхват и разкриване- разкриване проактивно и при поискване на информация за проекти и услуги, в съответствие с добрите международни стандарти; б) диалог-ангажиране в диалог с граждани и организации на гражданското общество, както чрез обмен на високо ниво по стратегически въпроси,

така и на работно ниво във връзка с конкретни проекти и услуги; в) сътрудничество и партньорства- про активно сътрудничество, повишаване на осведомеността и предаване на знания на групи от местната общност (включително неформални групи от граждани) и организации на гражданското общество.

От страна на гражданското общество, новаторски и обещаващи дейности на гражданите и организациите на гражданското общество възникват от използването на нови информационни и комуникационни технологии (ИКТ), както и променящ се модел на подобро сътрудничество между организациите на гражданското общество и бизнеса.

Гражданското общество също така демонстрира висока проактивност в изготвянето на решения на социално- икономическите проблеми, породени от пандемията Covid-19 (в т.ч. на национално ниво на тристранен принцип са изготвени програми и облекчения за бизнеса, за да се гарантира запазването на заетостта в секторите, които са най- тежко засегнати от пандемията). Чрез подход, стъпващ на сътрудничество със заинтересованите страни, на местно ниво могат да се развият дейности, фокусирани върху предоставянето на услуги и медицински консумативи, включително чрез групово финансиране и партньорства с бизнеса.

- Препоръка: при възникване на извънредни ситуации и въвеждане на извънредно положение сътрудничеството със заинтересованите страни е необходимо за осигуряване на логистична. По подобие на други европейски държави могат да се сключват меморандуми за сътрудничество (напр. за стартиране на национални кампании за

набиране на средства, за информиране и повишаване на осведомеността на населението, за борба с фалшивите новини, разпространявани онлайн). Възможно е да се организират публични консултации с професионални асоциации и организации на гражданското общество, за да интегрира техния принос и обратна връзка при определянето на социално-икономически мерки и цялостен план за икономическо възстановяване на местно ниво при извънредна ситуация.

- Препоръка: Запознаване на гражданските организации с възможностите за европейско финансиране. Така напр. Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) наскоро стартира своята рамка за повишаване на капацитета на гражданското общество. Това е иновативна програма, базирана на безвъзмездни средства, която позволява на ЕБВР да се ангажира по-активно и да предоставя подкрепа на широк кръг групи и организации на гражданското общество в страните, в които оперира. Рамката използва фондовете за техническо сътрудничество на ЕБВР за предоставяне на обучение и подкрепа с цел подобряване на техническите познания на заинтересованите страни от гражданското общество, уменията за обхват и управление на проекти, управлението и организационния капацитет, по-специално в три основни области на политиката: 1) устойчива енергия и ресурси 2) икономическо включване и 3) добро управление. В резултат на това от средата на 2013 г. около 30 завършени и активни проекта подобриха уменията на над 13 000 директни бенефициенти на ОГО чрез специално

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

обучение и наставничество в над 20 държави. Освен това хиляди представители на местната общност и гражданското общество са се възползвали непряко от проектите за техническо сътрудничество на ЕБВР (12). Чрез тези обещаващи първоначални резултати рамката предоставя на ЕБВР полезен инструмент за обединяване- чрез организации на гражданското общество- на широката общественост, по-специално на младежите, жените и селското население, съответните органи, бизнеса и други заинтересовани страни. Като такава, рамката спомага за постигането на дългосрочните приоритети за развитие на страните и регионите, в които банката оперира (12).

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Използвана литература:

1. Нов български университет (2009), Приложението на емпиричното социологическо изследване в системата на сигурността и външната социална среда като метод за анализ, ел. ресурс, достъпен на: https://ebox.nbu.bg/secsist/sk3_6.html
2. Марчев, А. и Харалампиев, К. (2017), Емпирични методи за събиране (и анализиране) на данни, Институт за развитие на публичната среда, София, ел. ресурс, достъпен на: https://iped.bg/shoomsaw/2021/11/Handbook_empirical_methods_for_data_collection.pdf
3. Александрова, Е., Джилджов, А. и колектив (без дата), НАРЪЧНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕТОДОЛОГИЯТА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ФУНКЦИОНАЛЕН АНАЛИЗ, ел. ресурс, достъпен на: <https://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=16627>
4. Грозданова, Т. (2019), КОНТЕНТ-АНАЛИЗЪТ КАТО МЕТОД ЗА АНАЛИЗ НА ТЕОРЕТИЧНА РАМКА ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОТНОШЕНИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ МЕЖДУ ОРГАНИЗАЦИИ И СУБЕКТИ, ел. ресурс, достъпен на: https://www.researchgate.net/publication/336374824_KONTENT-ANALIZT_KATO_METOD_ZA_ANALIZ_NA_TEORETICNA_RAMKA_ZA_IZSLEDVANE_NA_OTNOSENIA_I_VZAIMODEJSTVIA_MEZDU_ORGANIZACII_I_SUBEKTI_A_METHOD_OF_THE_CONTENT_ANALYSIS_AS_A_RESEARCH_THEORETICAL_FRAMEWORK

5. Проект „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в тракийски университет“ BG051PO001-4.3.04-0026 (без дата), Методи на педагогическите изследвания за студенти и учители, ел. ресурс, достъпен на: <https://edu.uni-sz.bg/book/22.dipku-gkojuharova-mdeltchev-ggantchev/22.DIPKU-GKojuharova-MDeltchev-Ggantchev.html/moit-6.html>
6. Последваща оценка на Общински план за развитие на община Перник за периода 2014- 2020 г., ел. ресурс, достъпен на: <https://www.obs-pernik.bg/wp-content/uploads/2022/08/%D0%9F%D0%9E-%D0%9E%D0%9F%D0%A0%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-v3-%D0%97%D0%90-%D0%9F%D0%95%D0%A7%D0%90%D0%A2-2.pdf>
7. Kim, A. and Kim, S. (2022), Research: How Entrepreneurship Can Revitalize Local Communities, ел. ресурс, достъпен на: <https://hbr.org/2022/01/research-how-entrepreneurship-can-revitalize-local-communities>
8. Агенция по заетостта (без дата), раздел „Насърчаване на предприемачеството“, ел. ресурс, достъпен на: <https://www.az.government.bg/pages/nasarchavane-na-predpriemachestvoto/>
9. Lex.bg (без дата), ПРАВИЛНИК НА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНСКА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ И ИНВЕСТИЦИИ (ЗАГЛ. ИЗМ. - РЕШЕНИЕ № 497 ПО ПРОТОКОЛ № 496 ОТ

- 23.07.2015 Г.), ел. ресурс, достъпен на:
<https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2136149617>
10. Gaille, L. (2020), 20 Advantages and Disadvantages of Survey Research, ел. ресурс, достъпен на: <https://vittana.org/20-advantages-and-disadvantages-of-survey-research>
11. Сдружение Форум гражданско участие (без дата), секция „Методология“, ел. ресурс, достъпен на: <https://index.fgu.bg/metodologiya.html>
12. Vuzasu, C. (2020), The role of civil society in policymaking, ел. ресурс, достъпен на: <https://apolitical.co/solution-articles/en/the-role-of-civil-society-in-policymaking>
13. Local Trust (2020), Code of conduct, ел. ресурс, достъпен на: <https://localtrust.org.uk/big-local/programme-guidance/code-of-conduct/>
14. Mutiganda, O. (2021), 5 PROGRAMS SUPPORTING REFUGEES IN FRANCE, ел. ресурс, достъпен на: <https://borgenproject.org/refugees-in-france/#:~:text=5%20Programs%20Supporting%20Refugees%20in%20France%201%20French,4%20Comede.%20...%205%20The%20Salvation%20Army.%20>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Приложение 1

Макет на анкетно проучване сред представители на администрацията в Община Перник

Благодарим Ви за отделеното време и внимание за попълване на настоящия въпросник! Вие сте избрани да участвате в настоящето изследване, поради участието Ви в изпълнението на Общинския план за развитие на община Перник през периода 2014- 2020 г. Настоящата анкета е абсолютно анонимна и е разделена в 3 тематични полета. Във всяко от тематичните полета са дадени области на взаимодействие между Вас и представители на бизнеса и неправителствения сектор. Съответно са разграничени две колони, изискващи от Вас да предоставите по минимум един отговор за всяка колона и не повече от 3 отговора на колона. Не е възможно да поставите отметка на един и същи ред във всяка от двете колони. В първата колона се отбелязват тези взаимодействия, при които сте срещнали най- силен отпор, най- големи разногласия и противоречия при общуването си с гражданските и бизнес организациите. Във втората колона се отбелязват тези взаимодействия, където не е имало или е имало слаба конфликтност при общуването Ви с бизнеса и неправителствения сектор. Целта е да посочите по кои теми сте се сблъскали с конфликти с гражданите и техните организации и по кои не сте имали проблемно взаимодействие. Попълването на анкетата отнема до 15 минути.

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Област 1: СРЕДА НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ	Проблем ни полета	Полета с най- малко/ липса на конфлик ти
Осъществяването на различни форми на пряка демокрация – референдуми (национален и местен), граждански инициативи и др.		
Прилагането на законовото право на сдружаване		
Регламентирането на дейността на обществени съвети и други консултативни структури		
Обществените консултации около законопроектите и предложенията за решения на местно ниво		
Възможността за инициране на петиции и организиране на протести и демонстрации		
Публикуването на стенограми и протоколи от заседания на публично избраните органи		
Наличието на стратегически документи/ стандарти, които насърчават включването на гражданите и бизнеса в процеса на вземане на решения (вкл. наръчници или указания как гражданите да участват)		
Друго		

Област 2: ПРАКТИКИ/ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ	Проблемни и полета	Полета с най-малко/ липса на конфликти
Качеството на изготвяните становища и предложения за акта, който се провежда консултацията		
Наличието на обратна връзка от администрацията за получените предложения и становища и мотивите към нея		
Насърчаването на доброволческите инициативи и членуването в организации		
Предоставяне на подкрепа/ участие на администрацията за/ в гражданските/ бизнес инициативи и действия		
Друго		

Област 3: ЕФЕКТИ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ	Проблемни полета	Полета с най-малко/
---	------------------	---------------------

		липса на конфликти
Постигането на промяна в разглежданите проекти на документи/ решения след диалог с гражданите/ бизнеса		
Подпомагане на развитието на капацитета на организациите на бизнеса и гражданите		
Медийното отразяване на гражданската/ бизнес активността от собствените медийни канали на общината		
Насърчаването на добри практики (квартални съвети, обществени обсъждания, консултативни органи)		

Макет на анкетно проучване сред представители на бизнес организации и неправителствени организации

АНКЕТНА КАРТА ЗА ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ПЕРНИК

Настоящата анкета се провежда във връзка с оценка степента на участие на широк кръг заинтересовани страни в разработването и прилагането на Общинския план за развитие на Перник през периода 2014- 2020 г. Вие сте

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

избрани да участват, тъй като сте участвали в изпълнението на различни проекти/ мерки на територията на Общината, свързани с приетия план.

Събраните емпирични данни ще бъдат използвани само в статистически обобщен вид за целите на проучването и няма да бъдат предоставени на трети страни. Анкетата е анонимна и попълването ѝ отнема до 15 минути.

Благодарим Ви за отделеното време!

РАЗДЕЛ 1: ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. След консултиране на администрацията с Вас/Вашата организация, то взимат ли се в предвид Вашите предложения?

- А) Да
- Б) Донякъде
- В) Не
- Г) Не знам/ Не желая да отговоря

2. Как бихте оценили последната обществена консултация/ обсъждане, на което присъствахте от гл.т. на срока за нейното извършване?

- А) Прилагат се уместни срокове за консултация
- Б) Не се прилагат уместни срокове за консултация
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

3. Необходимо ли е според Вас Община Перник да публикува стенограми от заседания на Общинските съвети?

- А) Да

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

4. Необходимо ли е според Вас Община Перник да предоставя обратна връзка по отношение на направените предложения и становища в рамките на общинските съвети?

А) Да

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

5. Съществуват ли активни граждански/бизнес организации, които участват в обществени консултации и/или могат да влияят на формирането на политики (на национално и на местно ниво)?

А) Да

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

6. Подкрепяте ли публикуването на общинския сайт на интерактивни наръчници или указания как гражданите да участват в процеса на вземане на решения за местните политики?

А) Да

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

7. Необходимо ли е Общината да разработва онлайн инструменти за консултации?

А) Да

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

РАЗДЕЛ 2: ИНИЦИАТИВИ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА МЕСТНИТЕ ПОЛИТИКИ

8. В каква степен са развити на този етап различните форми на гражданско/бизнес участие (като референдуми, граждански инициативи, форуми, петиции, панели за обсъждане и др.) на местно ниво?

А) Отлично развити

Б) Не достатъчно добре развитие

В) Не знам/ Не желая да отговоря

9. Използват ли се социалните мрежи за изразяване на гражданска позиция, за консолидиране на мнение, за застъпнически кампании и др. във Вашето населено място?

А) Да

Б) Не

В) Не знам/ Не желая да отговоря

10. Популярни ли са доброволческите инициативи за определена кауза във Вашето населено място?

- А) Да
- Б) Не
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

11. Използват ли се ефективно местните медии, за да се популяризира дейността на обществените и консултативни съвети към Община Перник?

- А) Да
- Б) Не
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

РАЗДЕЛ 3: РЕЗУЛТАТИ ОТ ИНИЦИАТИВИ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА ОПРОП- ПЕРНИК
--

12. Има ли реален резултат от представените от гражданите искания/ предложения/ становища при формирането на местните политики (в т.ч. ОПРОП)?

- А) Да
- Б) Донякъде
- В) Не
- Г) Не знам/ Не желая да отговоря

13. Има ли промяна от 2014 г. насам в отношението на институциите към гражданското участие в процеса на вземане на решения?

- А) Да
- Б) Не
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

14. Повиши ли се капацитетът на организациите на гражданите и бизнеса и ефективността на техните инициативи от 2014 г. насам?

- А) Да
- Б) Не
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

15. Наблюдава ли се промяна в отношението на медиите към гражданската активност от 2014 г. насам?

- А) Да
- Б) Не
- В) Не знам/ Не желая да отговоря

16. Ако считате, че има промяна в отношението на медиите към гражданската активност от 2014 г. насам, то в каква посока е тази промяна?

- А) Положителна, отразяват се все повече дейности на гражданските организации
- Б) Отрицателна, няма никаква или е налице намаляваща заинтересованост към гражданските организации

В) Не желая да отговоря

Идентификационна информация за анкетираното лице:

17. Пол на респондента (мъж/ жена/ не желая да отговоря):

.....

18. Вие сте на възраст:

А) 18- 35 години

Б) 35- 50 години

В) Над 50 години

19. Вие сте:

А) Представител на НПО, регистрирано и функциониращо на територията на община Перник

Б) Представител на бизнес организация, регистрирана и функционираща на територията на община Перник

В) Представител на НПО или бизнес организация без регистрация на територията на община Перник

Приложение 2

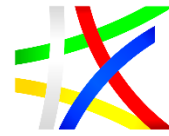
Отговори на представители на администрацията

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Отговори на представители на бизнеса/ НПО

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0184-C01 "Повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в община Перник" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.